

ЦЕНТР ТУРИЗМУ, СПОРТУ ТА ЕКСКУРСІЙ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ЗВІТ

про велосипедний туристсько-спортивний похід 3 ступеня складності по території
Луцького, Локачинського, Турійського та Володимир-Волинського районах
Волинської області, здійснений з 15 по 20 квітня 2016 року

Маршрутний лист № **1 – ВЕЛ/2016**

Керівник групи: Мелимука Вікторія Василівна

Адреса керівника: м. Луцьк, вул. Караїмська 1/9,
тел. 0954196691

Заст. керівника: Чайковський Дмитро
Володимирович

Адреса заст.
керівника: м. Луцьк, вул. Ковельська 1/2,
тел. 0663968610

Маршрутно-кваліфікаційна комісія Волинського обласного Центру туризму,
спорту та екскурсій розглянула звіт і визнала, що всім учасникам та керівнику групи
може бути зарахована – третя ступінь складності.

Дата “___” “___” 20__р.

Штамп МКК

Голова МКК

М.М.Кльоц

Луцьк – 2016

Анотація

Даний маршрут відповідає вимогам велосипедних спортивних походів третього ступеня складності.

На маршруті є широкий спектр локальних і протяжних перешкод: долаття ділянок густих лісових нетрів, розмиті ґрунтові та піщані дороги, болотисті заплави, бездоріжжя, рух по азимуту але в основному похід відбувався по дорогам з твердим покриттям.

Похід має велику пізнавальну цінність, загартовує фізично, дає туристам можливість оволодіти навиками з техніки велосипедного туризму, підвищити спортивну майстерність. В пізнавальному та навчальному плані маршрут походу проходив по різноманітних протяжних та локальних перешкодах велосипедного туризму: піщані дороги, заболочені ділянки, рух бруківкою тощо. Основним завданням походу було виконання нормативів велосипедного походу третього ступеня складності, проведення тренувальних вправ з орієнтування у лісовій поліській місцевості та покращення фізичної підготовки учасників походу. Нинішній похід планувався, готувався і проводився, як тренувальний аби побачити можливості дітей для майбутнього категорійного походу. Важливо те, що всі учасники походу були добре знайомі один з одним, і є учасниками одного туристського гуртка («Велосипедний туризм», тренер Мелимука В.В.) при Центрі туризму, спорту та екскурсій, що давало можливість всім разом брати участь у спортивних змаганнях, оздоровчих таборах, екскурсіях тощо.

Мета походу:

1. Виконання нормативів велосипедного походу третього ступеня складності.
2. Побувати в місцях зародження українського повстанського руху на Волині.
3. Удосконалити вміння подолання різнопланових перешкод на велосипеді.

Учасники роботи над звітом

Редактор-упорядник:

Мелимука Вікторія

Автори розділів:

1. Губій Юрій
2. Новак Ірина
3. Чайковський Дмитро
4. Зрелко Микола
5. Горлатий Максим
6. Філюк Валентин
7. Крючко Олег
8. Новак Ірина

Комп'ютерна обробка:

Мелимука Вікторія

ЗМІСТ

1.	Довідкові відомості про подорож.....	4
2.	Відомості про район подорожі.....	10
3.	Графік руху на маршруті.....	16
	Технічний опис маршруту.....	18
4.	Картографічні матеріали (робоча карта).....	24
	Карти денних переїздів.....	25
5.	Фотоматеріали.....	31
	Панорами.....	65
6.	Краєзнавча та суспільно-корисна робота на маршруті.....	67
7.	Підсумки, висновки, рекомендації.....	82
8.	Додатки.....	85
	Список використаної літератури.....	89
	Маршрутні документи.....	90
	Електронний носій.....	91
	Іменна заявка.....	92

1. Довідкові відомості про подорож

- 1.1. Вид туризму** - Велосипедний
- 1.2. Ступінь складності** - Третя
- 1.3. Район походу** - Луцький, Локачинський, Турійський та Володимир-Волинський райони Волинської області
- 1.4. Строки проведення** - 15 – 20.04.2016 р.
- 1.5. Докладна нитка маршруту** м. Луцьк – смт. Торчин – с. Мовчанів – с. Озютичі – с. Осекрів – с. Свинарин – с. Оса – с. Ревушки – ур. Вовчак – с. Свийчів – с. Микуличин – с. Війниця – смт. Локачі – с. Хорів – с. Н. Загорів – с. Садів – с. Білосток – с. Одереди – с. Цеперів – с. Баїв – м. Луцьк
- 1.6. Довжина активної частини маршруту** - 214 км (з них грунтами – 68 км)
- 1.7. Тривалість походу** - активна частина – 6 днів
- 1.8. Аварійні варіанти виходу з маршруту** - на випадок негоди, чи стихійного лиха планувались такі виходи з маршруту: 2-3 день: від с. Осекрів на с. Маковичі далі на м. Луцьк (можливий від'їзд рейсовим автобусом); 4-5 день: до с. Микуличі, с. Війниця, смт. Локачі на м. Луцьк (можливий від'їзд рейсовим автобусом).
- 1.9. Запасні варіанти маршруту** - - 1 день: с. Забороль – с. Антонівка – с. Усичивські Будки – смт. Торчин; с. Забороль – с. Богушівка – с. Шепель – с. Буяни. 2 день: с. Юнівка – с. Сирнички – с. Зубильне – с. Кисилин – с. Твердині – с. Маковичі; с. Холопичі – с. Озютичі. 5 день: с. Новий Загорів – с. Старий Загорів – с. Привітне – с. Бубнів – с. Линів. 6 день: с. Сьомаки – с. Гать – с. Коршів – с. Ратнів – с. Оздів – с. Гірка Полонка – м. Луцьк.
- 1.10. Назва та шифр МКК** - туристська маршрутно-кваліфікаційна комісія при Волинському обласному Центрі туризму, спорту та екскурсій.
Шифр – 203-00-33222000.

1.11. Список групи:

1. Мелимука Вікторія Василівна

Дата народження: 01.03.1981 р.

Обов'язки: керівник.

Місце роботи, навчання: ЦТСЕ.

Посада: інструктор туризму.

Туристська підготовка (Вел.): III категорія Волинь (К), II категорії волинь (У).

Місце проживання: м. Луцьк,
вул. Караїмська 1/9

2. Чайковський Дмитро Володимирович

Дата народження: 19.01.1996 р.

Обов'язки: заступник керівника.

Місце навчання: Комерційний технікум.

Туристська підготовка: III категорія Карпати (У).

Місце проживання: м. Луцьк,
вул. Ковельська 1/2.

3. Філюк Валентин Романович

Дата народження: 27.08.2001 р.

Обов'язки: костровий.

Місце навчання: ЗОШ I-III ст. №16
м. Луцька.

Туристська підготовка: 3 ступінь складності (У).

Місце проживання: с. Полонка,
вул. Залізнична 1/6.

4. Губій Юрій Вікторович

Дата народження: 09.06.2001 р.

Обов'язки: хронометрист.

Місце навчання: ЗОШ І-ІІІ ст. №16

м. Луцька.

Туристська підготовка: І категорія Карпати (У).

Місце проживання: м. Луцьк,

вул. Цукрова, 28

5. Зрелко Микола Вадимович

Дата народження: 22.05.2001 р.

Обов'язки: орієнтувальник.

Місце навчання: ЗОШ І-ІІІ ст. №16 м. Луцька.

Туристська підготовка: І категорія Карпати (У).

Місце проживання: м. Луцьк,

вул. Цукрова 5/16

6. Горлатий Максим Андрійович

Дата народження: 30.01.2002 р.

Обов'язки: фотограф.

Місце навчання: ЗОШ І-ІІІ ст. №16 м. Луцька.

Туристська підготовка: 3 ступінь Волинь (У).

Місце проживання: м. Луцьк,

вул. Польова, 54.

7. Крючко Олег Петрович

Дата народження: 10.09.2001 р.

Обов'язки: ремонтник.

Місце навчання: ЗОШ І-ІІІ ст. №16
м. Луцька.

Туристська підготовка: 3 ступінь
Волинь (У).

Місце проживання: м. Луцьк,
вул. Польова 12/2.

8. Новак Ірина Тарасівна

Дата народження: 12.10.2001 р.

Обов'язки: писар, хронометрист.

Місце навчання: ЗОШ І-ІІІ ст. №16
м. Луцька.

Туристська підготовка: 3 ступінь
Волинь (У).

Місце проживання: м. Луцьк,
вул. Молодогвардійська 11/1.

Скорочення використані у звіті:

<i>с. – село</i> <i>м. – місто</i>	<i>м.н. – місце</i> <i>ночівлі</i>	<i>вул. – вулиця</i> <i>обл. – область</i>	<i>год. – годин</i> <i>хв. – хвилин</i>	<i>Пн. – північ</i> <i>Пн.-Сх. – північно-східний</i>
<i>смт. – селище</i> <i>р. – рік</i>	<i>ур. – урочище</i> <i>А – азимут</i>	<i>У – учасник</i> <i>К – керівник</i>	<i>м – метри</i> <i>км – кілометри</i>	<i>Пд. – південь</i>

Фото з походу. Величезні ями в ріст людини на другій точці досліджень.

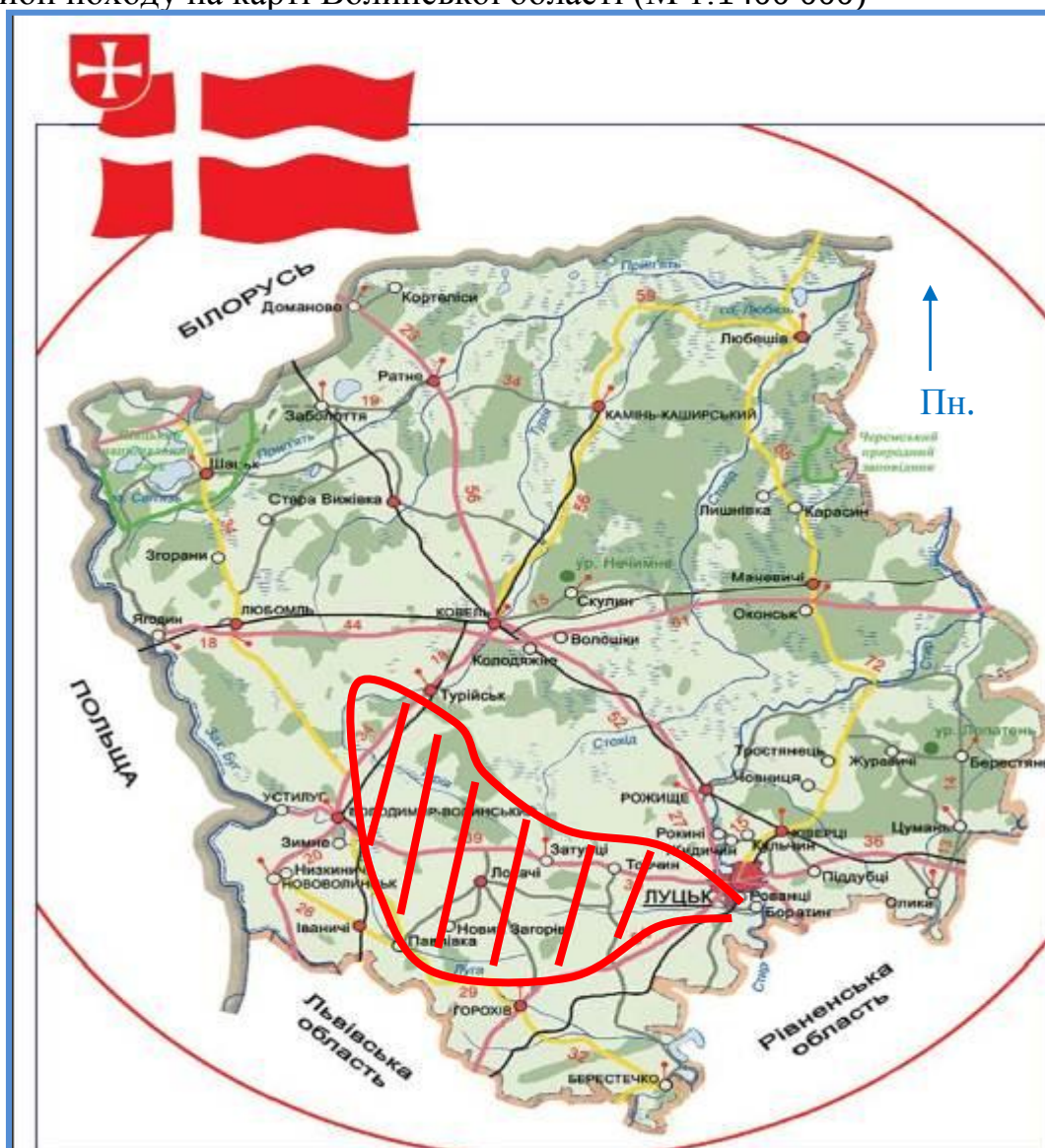
Фото з походу. Зварювання педалі на ремонтній бригаді.

1.12. Оглядові карти району подорожі:

Волинська область на карті України (М 1:10000 000)

Район походу на карті Волинської області (М 1:1400 000)

2. Відомості про район подорожі

Загально-географічна характеристика району

Волинська область, як адміністративно-територіальна одиниця України була утворена 4 грудня 1939 року. Територія області займає 20,2 тис. км², що складає 3,34% загальної площі нашої країни. Чисельність наявного населення Волинської області на 1 січня 2007 року – 1038,0 тис. чоловік. В адміністративному відношенні Волинська область поділяється на 16 районів в яких проживає 669,3 тис. осіб, (76,1% – жителі сільських населених пунктів.), 4 міста обласного значення (Луцьк, Ковель, Нововолинськ, Володимир-Волинський), 11 міст де проживає 427,8 тис. осіб (41,2% всіх жителів області і 80,9% міського населення), 22 селища міського типу – проживає 100,9 тис. осіб, 1054 сільських населених пункти де мешкає 509,3 тис. осіб.

Луцький район – розташований у південно-східній частині Волинської області. Площа району 0,973 тис. км², що становить 4,8% території області. Район включає 83 сільських населених пункти і 2 селища міського типу (Торчин, Рокині).

Луцький район утворено в 1939 р. і відновлено в сучасних межах 8 грудня 1966 р., хоча Луцька волость згадується ще в XIII ст. Центром району є водночас і обласний центр – місто Луцьк.

У районі проживає 60,6 тис. чоловік населення, з них 10% міського населення, 90% сільського. Щільність населення на 1 км² 63 особи.

Район розташований у південній поліській та західній лісостеповій фізико-географічних зонах. Середньорічні температури: літня + 18°C, зимова -5 С. Кількість опадів: 540–560 мм.

На території району є 2 озера, протікає 4 річки (Стир, Омеляник, Сапалаївка, Черногузка), найбільша з яких – Стир довжиною 38 км на території району.

Турійський район розташований у центральній частині Волинської області. Площа – 1206 кв. км. Район має залізничне сполучення з Києвом та Львовом. Його територію перетинають автомагістралі Київ-Ковель-Держкордон, Львів-Володимир-Волинський-Любомль-Брест, Львів-Володимир-Волинський-Ковель-Брест.

Значна частина території району вкрита лісами. Протікають його землями річки Турія і Стохід. Справжнім природнім скарбом є 33 озера карстового походження.

Локачинський район – розташований в південно-західній частині Волинської області у верхів'ях рік Луги, Стоходу і Турії (басейни Західного Бугу та Прип'яті). Станом на 1 січня 2002 року в районі проживало 25,4 тис. чоловік, в тому числі 20,1 тис. сільського населення, що становить 82%. Загальна площа земель становить 71169 га. Площа покрита лісом становить 12262 га. На території району розміщено 53 сільські населені пункти і одне селище міського типу. Районний центр Локачі селище міського типу, розташоване на правому березі річки Луги, за 56 км на захід від обласного центру. Район було утворено в січні 1940 року. В грудні 1962 року його ліквідовано, територію передано до складу Володимир-Волинського і Горохівського районів. 3 січня 1965 року район відновлено.

Туристична характеристика району

Район дуже цікавий для проведення велосипедних та пішохідних спортивних подорожей. Зміна ландшафтів вимагає застосування різноманітних способів та прийомів для їх подолання, вмінь орієнтування на місцевості.

Для поповнення продуктами харчування, отримання медичної допомоги, групі достатньо заїхати у найближчий населений пункт.

Широкому використанню даного району для мандрівок сприяє розвинута сітка автомобільних та залізничних доріг, що полегшує проблему діставання на початкову точку маршруту, його закінчення або аварійний вихід.

Луцький район. На території району розміщено 8 храмів – пам'яток архітектури, що занесені до Державного реєстру та охороняються законом. Територія району, його села та селища багаті на пам'ятки археології, зокрема часів палеоліту, мезоліту, неоліту. Особливо щедра Луцька земля на ранньослов'янські та давньоруські пам'ятки.

На території району розміщено Історико-краєзнавчий музей у смт.Торчин та у дендропарку с. Рокині – Музей історії сільського господарства Волині.

Турійський район. На Турійщині є чимало історичних пам'яток, а Літинський парк – найкращий із п'яти пам'яток садово-паркового мистецтва, які існують на Волині. До Державного реєстру об'єктів культурної спадщини в Турійському районі занесені 79 пам'ятників історії, 1 пам'ятка археології, 21 пам'ятка архітектури та містобудування, із них 8 – пам'яток національного культурного надбання. В районі діє 32 православних храми, окремі з яких оберігаються як пам'ятки історії й архітектури. *Урочище Вовчак* – місце, де зародилась УПА. Урочище Вовчак у лісових масивах на межі Турійського, Володимир-Волинського та Локачинського районів Волині вважається місцем, де 14 жовтня 1943 року, на свято Покрови, зродилася Українська Повстанська Армія. У 1943-1944 роках тут діяла велика база УПА під назвою «Січ». Саме про це місце і буде вестись наша основна розповідь і дослідження.

Локачинський район. Станом на 1 січня 2009 року в районі нараховується 19 пам'яток архітектури, з яких 7 – національного значення. У районі створено і діє 16 заказників охорони природного середовища місцевого значення. Також діє музей-садиба В. Липинського та п'ять історичних пам'яток: Свято-Михайлівська церква і дзвіниця с. Великий Окорськ (1787р. кінець XVIII), Свято-Михайлівська церква і дзвіниця с. Кисилин (1777р. кінець XVIII), Костел, келія монастиря с. Кисилин, Луківська церква с. Сірнички (1788р.), Костел Августинів Св. Трійці (1641-1642 рр.)

Краєзнавча характеристика району

Маршрут походу представляє собою великий інтерес з краєзнавчої точки зору, тому що об'єкти, які зустрічаються в поході, дають можливість побачити їх і, тим самим, безпосередньо доторкнутися до історії, відчути красу рідної Волині.

Луцький район. На території району походу можна було відвідати ще такі стародавні об'єкти, церкви:

- Свято-Успенська церква с. Баїв (дерев'яна, побудована в 1875 р.).
- Михайло-Архангельська церква в с. Білосток.
- Свято-Миколаївська церква в с. Городок (дерев'яна, побудована в 1890 р.).
- Соборо-Богородична церква в с. Забороль (цегляна, побудована в 1914 р.).
- Казансько-Богородична церква в с. Садів (цегляна, побудована в 1909 р.).
- Іоанно-Богословська церква в с. Сьомаки (дерев'яна, побудована в 1871–1875 р.).
- Свято-Стефанівська церква в с. Усичі.

Заповідні території місцевого значення:

- Гідрологічний заказник «Чорногузка», між с. Сьомаки – с. Гірка Полонка.

Турійський район. На території району походу можна було відвідати ще такі стародавні об'єкти, церкви: Свято-Миколаївська церква в с. Осекрів.

«Село маленьке – лише 30 дворів, але дуже мальовниче. Розповідають, що в період визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького в 1651 році козацький загін, прибувши на Волинь, вступив у бій з польським військом. Козаків підтримало місцеве населення. За православну віру пролилась кров молодих козаків. Запорізький отаман сказав: «Се кров мого народу!» – звідси і виникла назва села Осекрів, хоча перша писемна згадка про нього припадає на кінець XV століття.

Зі слів старожилів, за наказом Богдана Хмельницького звели муровану церкву. Таким чином він шанував козацтво, яке пролило кров свою на навколишніх землях, та увіковічнив пам'ять про свого, загиблого тут, сина. Місце для храму вибрали на болоті, в трясовині, бо саме сюди стікала кров з поля бою.

За переказами, висота фундаменту така ж сама, як і наземна частина храму, бо заливали його до тих пір, поки він не перестав зникати під землею. Щоб стіни були міцнішими і мали хорошу акустику, в розчин для мурування люди з навколишніх сіл зносили яйця. До речі, існує легенда про золотий дзвін, що був подарований Хмельницьким по закінченні будівництва. Його вкрали і втопили в болоті поляки. До наших днів цих дзвонів ніхто не знайшов.

Храм пережив тяжкі роки Першої світової війни, але не витримав снарядів Другої світової і був пошкоджений бійцями Червоної Армії, які цілились в німецьких снайперів, що буцімто знаходились під куполами. В радянські часи, коли храми закривалися, перестала діяти. Почав знову діяти 1990 році» – саме такою інформацією поділився з нами місцевий житель, Юзефович Валерій Петрович. Валерій Петрович нещодавно повернувся до свого рідного села Осекрів і зайнявся фермерством. Проживав у Львові, там працював, а коли розпочалась війна на сході, не задумуючись пішов захищати свою Батьківщину у складі добровольчого батальйону Правого сектору, адже у його жилах тече кров свободи, яку виборювали ще його діди та прадіди. Після важкого поранення і неможливості воювати далі, Валерій Петрович зайнявся волонтерством.

Свято-Михайлівська церква в с. Оса. *«Церква на честь Святого Архистратига Божого Михайла побудована в 1778 році на кошти пана Івановського і прихожан. Говорять що біля 1760 року тут була хвороба чума і з всього села залишилось тільки 2 людини. Поміщик Івановський продав все майно селянське і на виручені гроші побудував красиву дерев'яну церкву у формі хреста.*

В 1880 році покрита залізом, або бляхою і пофарбована. В 1893 році збудований новий іконостас. В 1963 році була зачинена, а відновила роботу аж у 1990 році. Головними святинями храму є церковний дзвін 18 століття, його вага 300 кілограмів; і Царські врата» – розповіла нам колишня вчителька географії, туристка Шамайло Ольга Павлівна, жителька села Оса (фото 36).

Локачинський район. На території району походу можна було відвідати ще такі об'єкти: музей-садиба В. Липинського с. Затурці. Родинний будинок дворян Липинських – одна з найдавніших будівель у Затурцях. Закладання фундаменту відбулося у 1871 році.

Липинський В'ячеслав Казимирович (1882-1931) – видатний український політичний діяч, історик, соціолог, публіцист та дипломат. Теоретик українського

консерватизму та один із організаторів Української демократично-хліборобської партії. За гетьманату – посол України в Австрії. Завдяки наполегливому та цілеспрямованому господарюванню батьків Липинського маєток в Затурцях став одним із найкращих у краї. На кінець XIX століття маєток мав площу 717 га, в тому числі лісу 272 га. Присадибна ділянка з великим садом, розкішним парком та господарськими будівлями займала ще 10 га площі маєтку. Нині колишня садиба Липинських є невід'ємною частиною історичного портрету села Затурці та складає 4,1 га. Її головними елементами є дім та парк.

Костел Святої Трійці, 1641-42 рр., с. Затурці. Цегельний, мав оборонне значення. У 1915 р. був зруйнований. У 20-х р. XX ст. відновлений.

Гідрологічна пам'ятка природи «Затурцівські джерела» площею 0,2 га, діє із 1976 року, с. Затурці.

Гідрологічна пам'ятка природи «Витік р. Турії» площею 0,2 га, с. Затурці.

Гідрологічний заказник «Холопичівський» площею 57 га, с. Холопичі, озеро Холопичівське.

Ботанічна пам'ятка природи «Модриновий ліс» площею 1,6 га, с. Губин.

Гідрологічна пам'ятка природи «Турійські джерела» площею 0,2 га, с. Мовчанів.

Загорівський монастир, XVI ст., с. Новий Загорів. Заснований монастир був Петром Загоровським у XVI ст. Перша згадка про монастир датується 1566 р. і повідомляє, що за своє зцілення від хвороб шляхтич Загоровський розпочав будівництво мурованого храму на місці дерев'яного. За переказами монастир існував ще з другої половини XII ст. ченцями з Києва, які спасалися від татаро-монгольської навали. Наступний власник Нового Загорова – Фадій Чацький прибудовує до вівтарної частини новий монастирський двоповерховий братський корпус. Монастир до 1719 р. був православним, потім прийняв унію.

В монастирі перебував Іов Кондзелевич. Український іконописець в Загорові впровадив малярську й сніцярську школи. На той час ще молодий Іов для монастиря виготовив кіот (престол). З Візитації 1824 р. довідуємося, що місцеві жителі з унії перейшли на православну віру. У 1839 р. після

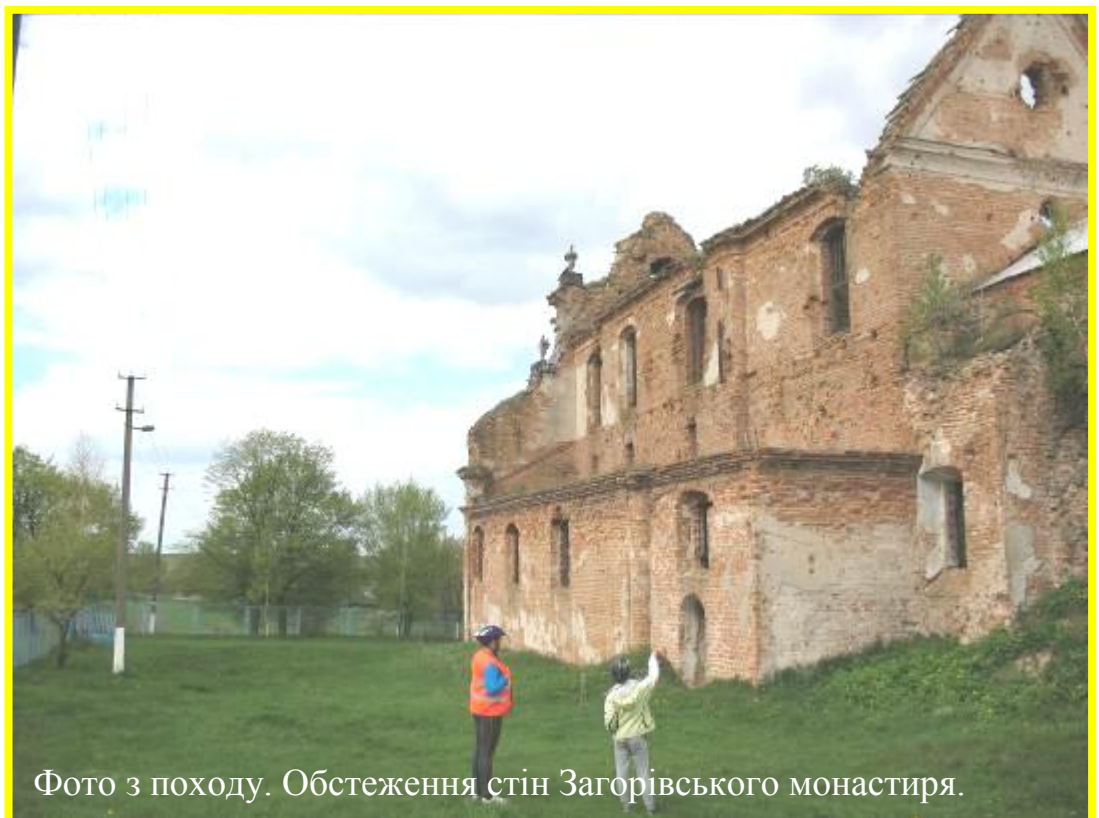

Фото з походу. Обстеження стін Загорівського монастиря.

остаточного встановлення в Загорівському монастирі православ'я, він став місцем ув'язнення для монахів-василіян.

У XVI-XVIII ст. Загорівський монастир стає одним з Волинських культурних осередків. Тут діяли скрипторій, друкарня та іконописна майстерня. Після громадянської війни землі Західної України, в тому числі Володимир-Волинського повіту, куди входило село Новий Загорів, перейшли під юрисдикцію Польської держави. У 1921 р. Загорівський монастир знову повернули греко-католикам. З 1939 по 1950 рр. православна церква, відновлена 1991 р.

Монастир сильно постраждав в роки Великої Вітчизняної війни, коли повстанська чота особливого призначення під керівництвом Андрія Марценюка («Берези») у кількості 44 чоловік мужньо захищала його стіни подолавши більш як 5 сотень німецьких загарбників. Про ці події ми розповімо більш детально в розділі краєзнавчих досліджень, адже однією із наших цілей було, відвідання місця подвигу наших повстанців.

Фото з походу. Меморіал пам'яті борцям за самостійну Соборну Україну.
с. Новий Загорів, Загорівський монастир.

Пізнавальна цінність

Маршрут представляє собою великий інтерес з пізнавальної точки зору, тому що об'єкти, які зустрічаються в поході, дають можливість побачити їх і, тим самим, безпосередньо доторкнутися до історичних подій Волині, відчувати красу Полісся та Волинської височини.

Волинь поєднують у собі красоти Поліської низовини та Волинської височини. Наш маршрут був так спланований, що ми змогли побувати одночасно на двох орографічних одиницях нашої області. Спокійна рівнинна місцевість, заболочені заплави, горби з різкими перепадами висот, багата історія краю – це все може задовольнити смаки будь-якого туриста. На Волині можна прокласти різноманітні велосипедні маршрути від найпростіших ступенних до складних категорійних. Тут зустрічаються ділянки з великими болотистими територіями, піщаними ділянками, складним орієнтуванням, водними перепонами. Наш маршрут був тому підтвердженням, так як, не дивлячись на невелику протяжність, виявився дуже насиченим з подолання найрізноманітніших перешкод, прощо ми детально описали у технічному описі.

Фото з походу. Визначення місця знаходження за старими кварталними стовпчиками.

2. Графік руху на маршруті

День в дорозі	Дата	Ділянки денного переходу (від – до)	Чистий їздовий час (год.хв.)	Протяжність (км): асфальт; ґрунти	Характер шляху, природні перешкоди, небезпечні ділянки	Метеорологічні умови	Примітки (місце ночівлі)
1.	15.04.	м. Луцьк – с. Забороль – смт. Торчин	2 год. 45 хв.	30 +0	Асфальтна дорога містом Луцьк, далі дорога М-08 місцями з вибоїнами, рух обочиною.	Хмарно з проясненням, t +17 °С.	Місце ночівлі: ліс за поворотом на с. Смолигів (стоянка «Дуби»).
2.	16.04.	м. н. – с. Мовчанів – с. Озютичі – с. Осекрів	3 год. 10 хв.	31 +4	Асфальтна дорога М-08 до с. Мовчанів, далі Т-0313 до с. Маковичі. Ґрунтова дорога до с. Осекрів.	Хмарно, дощ, t +15 °С.	Місце ночівлі: ліс за с. Осекрів (ур. Свинаринський ліс).
3.	17.04.	м. н. – ур. Свинаринський ліс – с. Свинарин – ур. Тайшин с. Оса – с. Ревушки – с. Мочалки	3 год. 40 хв.	6 +34	Ґрунтова дорога, лісові заболочені дороги, стежки. Ґравійна дорога від с. Оса до лісу за с. Ревушки.	Сонячно, t +23 °С.	Місце ночівлі: ліс за с. Осекрів (ур. Свинаринський ліс).

4.	18.04.	м. н. – ур. Вовчак – с. Свийчів – с. Бегета	1 год. 45 хв.	6 +12	Лісова заболочена дорога лісом, пісчана дорога 1,5 км до ур. Вовчак. Гравійка до с. Бегета.	Цілий день дощ, t +10 °С, ніч t +5 °С.	Місце ночівлі: в лісі на березі ставка перед с. Бегета.
5.	19.04.	м. н. – с. Микуличі – с. Війниця – смт. Локачі – с. Н. Загорів – с. Кремеш – с. Садів – с. Білосток	6 год. 35 хв.	60 +10	Грунтова дорога до шосе М-08. Асфальтна дорога до смт. Локачі. Польові дороги. Бруківка.	Сонячно, t +13 °С, ніч t +5 °С.	Місце ночівлі: в лісі на березі ставка за с. Білосток.
6.	20.04.	м. н. – с. Сьомаки – с. Цеперів – с. Городище – м. Луцьк	2 год. 10 хв.	13 +8	Асфальтні дороги, ґрунтові, гравійні, польові дороги. Подолання болота біля р. Чорногузка перед с. Цеперів.	Хмарно з проясненнями, t +15 °С.	
Всього: на велосипеді в тому числі по ґрунті			20 год. 05 хв.	214 68			

Технічний опис маршруту

1 день походу 15.04.2016 р. (п'ятниця)

м. Луцьк – с. Забороль – смт. Торчин – стоянка «Дуби».

Протяжність – 30 км. Грунти – 0 км. Чистий їздовий час – 2 год. 45 хв.

Збір групи відбувався на в'їзді в місто Луцьк зі сторони району Вересневе біля пам'ятника «Загиблому солдату» (фото 1), о 9:00. Все розподіливши, добре закріпивши вантажі до велосипедів, о 10:30 – вирушаємо на маршрут. Рухаємось окольными вулицями міста Луцька в Пн. напрямку (див. карто-схему першого дня походу). За 20 хв. руху містом, проїхавши 4 км, добираємось до виїзду на шосе М-08. Через 9 км руху автодорогою робимо невеличкий привал біля повороту на село Всеволодівка (фото 2). Перевіrivши кріплення вантажів, група продовжує рух в тому ж напрямку. Через 3,5 км, поворот на село Шепель (фото 3), ще через 3,5 км робимо зупинку перед селом Усичі для фотографування пам'ятки дерев'яної архітектури Волині – Свято-Стефанівської церкви (фото 4). Проїхавши 6 км, потрапляємо в селище Торчин (фото 5). Зробивши фото рухаємось далі в тому ж напрямку (Зах.) дорогою М-08. За 5 км дістаємось лісової зупинки «Дуби» (фото 6), неподалік якої розміщуємо табір для ночівлі, приблизно о 17:00.

Дров у лісі достатньо, вода неподалік (1 км) в найближчому селі Дубичанське.

2 день походу 16.04.2016 р. (субота)

м. н. – с. Мовчанів – с. Озютичі – с. Осекрів.

Протяжність – 35 км, в тому числі грунтами – 4 км.

Чистий їздовий час – 3 год. 10 хв.

Група виїхала з місця ночівлі о 09:00. Погода зіпсувалась, небо затягнулось хмарами, моросить дощ. Рух продовжуємо в Зах. напрямку, автодорогою М-08, через 1 км від місця ночівлі переїжджаємо кордон Луцького району з Локачинським (фото 7). Через 5 км руху зупиняємось для фото в с. Затурці (фото 8), за селом знову зупинка, фото біля пам'ятника В'ячеславу Липинському (фото 9). Інформацію про нього ми подаємо в розділі 2 (ст. 12).

Продовжуємо рух в Зах. напрямку через село Холопичі (фото 10) до повороту на село Мовчанів (фото 11), де змінюємо напрям руху з Зах. на Пн. (автодорога Т-0313).

Погода трішки покращується, закінчується дощ, але небо затягнуте хмарами.

Дорогою Т-0313 проїжджаємо 11 км до кордону Локачинського району з Турійським (фото 12). Проїхавши 3 км повертаємо ліворуч перед селом Маковичі (фото 13) і далі рухаємось в Зах. напрямку до села Осекрів. Ще в селі дорога стає ґрунтовою, розмита дощами, їхати неможливо, тому ведемо велосипеди в руках (фото 14) до лісу. Знаходимо гарну галявину і розбиваємо табір для ночівлі. Зупинка – 17:00.

Дров достатньо в лісі, вода в селі Осекрів (2 км).

Після вечері, до нас підійшов житель села Осекрів Юзефович Валерій Петрович. Місцевих жителів насторожило те, що селом на велосипедах з великими сумками та рюкзаками проїхали люди, адже вони знають, що давно ходять чутки, нібито в їхніх лісах було знайдено бурштин, і вони подумали, що це бракон'єри, які приїхали псувати краєвиди та забирати їхні багатства. Але коли Валерій Петрович побачив групу дітей, то зрозумів, що переживати немає чого. Познайомившись з

жителем, ми дізнались багато цікавого: і що він в селі один із наймолодших (50 років), які лишились. Багато на заробітках і в АТО (він і сам був в АТО, добровольцем в одному із батальйонів Правого сектору, але після поранення повернувся в село і зайнявся фермерством, має прибуток і може допомагати побратимам волонтерською допомогою), і що село вимирає, бо немає молоді, і що сам жив у Львові, але після війни повернувся в село, і що колись села Осекрів, Маковичі та Мочулки спалили і розграбували поляки. Трішки інформації з його розповіді ми розмістили в Розділі 2 (ст. 12). Коли ми поділились з ним, що займаємось дослідженням нашої історії, що самі прагнемо побувати на місцях, де виборювалась наша свобода, то Валерій Петрович зрадів, що «Вільній Україні, бути!», адже правильно виховуємо наших дітей. Нашому новому знайомому захотілось хоч чимось нам допомогти і він запропонував постерегти наш табір, коли ми завтра поїдемо на дослідження урочищ Тайшин, Селище Велике, Свинаринський ліс, аби всі діти побували в цих історичних місцях, де кувалась наша незалежність.

3 день походу 17.04.2016 р. (неділя)

м. н. – с. Свинарин – ур. Тайшин – с. Оса – с. Ревушки – с. Мочалки.

Протяжність – 40 км, в тому числі ґрунтами – 34 км.

Чистий їздовий час – 3 год. 40 хв.

О 09:00 до нас під'їхав на тракторі, якого лишив поблизу лісу, наш вечірній гість і прийняв табір для охорони. Для нього це було не складно, адже поруч має свої поля і сьогодні запланував обробити озиму пшеничку від шкідників.

Отже, рівно о 09:00 (фото 15, 16) наша група виїхала від місця ночівлі в Пн. напрямку лісовою дорогою в сторону села Свинарин. Через 3 км руху лісом, виїхали до місточка на дорогу, яка з'єднує села Осекрів та Свинарин. Дорога піщана (фото 17), що ускладнює рух по ній. В центр села (див. панорами ст. 65, фото 18) від місточка доїжджаємо через 2 км, на рух піщаною дорогою ми витратили 10 хв. Практично всі люди села, в церкві на службі, тому вулиці були пусті і нам ні з ким не вдалося поспілкуватись. Не затрачаючи часу на пошуки людей, ми вирушили за село Свинарин в Пн. напрямку, так як ще до походу дізнались про всі місця та об'єкти на маршруті. Ми знали, що на перехресті доріг Свинарин-Черниїв-Серкизів, знаходиться пам'ятник старшому сержанту Брагіну Петру Дмитровичу, командирі відділення автоматників 629 Стрілецького полку, який 30.04.1944 р. повторив подвиг О. Матросова (фото 19).

Від пам'ятника рухаємось польовою стежкою (А 280⁰) в напрямку лісу, до урочища Тайшин (фото 20). В лісі на першому перехресті повертаємо ліворуч і через 500 м руху доїжджаємо до першої точки наших досліджень (фото 21). Знаходимо рови, окопи, які йдуть ланцюгами ліворуч і праворуч дороги, якою ми рухались. На дослідження виділяємо 30 хв., під час яких, була знайдена гільза від гвинтівки, швидше за все, часів Першої світової війни (фото 22). Закінчивши обстеження, рушили далі в Пд. напрямку не змінюючи ні напрямку, ні дороги, через 5 хв. руху потрапляємо на роздоріжжя (див. панорами ст. 65, фото 23). Випадково знаходимо бетонні споруди (фото 28, 29) серед лісу, на дослідження яких витрачаємо 1 год. (фото 27).

Від бетонних споруд відходить багато ровів і окопів, територія прошита величезними ямами глибиною в два рості людини (див. фото на ст. 8). Копаючи в

одному з окопів знаходимо гудзика від форми військового (фото 24). *Вже вдома в мережі Інтернет ми відшукали інформацію, що це з форми піхотинців Першої світової війни.*

У великій ямі, яка нагадувала землянку, знаходимо частину бляшки (фото 26), на якій німецькими буквами щось написано. *Вже вдома в мережі Інтернет ми відшукали, що це табличка з баночки, в якій зберігали гліцерин.* Випадково, копаючи біля однієї із бетонних споруд, віднайшли залізну річ, думаючи, що це могла бути деталь зброї, наприклад, підставка чи фіксатор (фото 25).

Група продовжила рух в тому ж Пд. напрямку, тією ж дорогою. Через 3 хв. руху, ми випадково, поруч дороги, помічаємо знову бетонні споруди. Це місце набагато більше попереднього (фото 31 та фото на ст. 30). Провівши дослідження, поруч у лісі знаходимо закинуту лісову дорогу, наче на підвищенні, рухаючись нею в Пн. напрямку, виходимо просто до попереднього місця дослідження. Ця дорога колись пов'язувала ці два бетонні об'єкти (фото 30). *Вже вдома в мережі Інтернет ми відшукали незначну інформацію про ці місця, де, згадується лише те, що це були парові млини.*

Далі рух продовжуємо, не змінюючи напрямку (Пд., та ж стежка), і виїжджаємо до четвертої точки досліджень (фото 33) неподалік чітких орієнтирів: бесідка та вирубка (фото 32). Після проведених досліджень, група далі рухається вздовж вирубки в Пд. напрямку. За вирубкою, приблизно через 100 м, виїжджаємо до велетенського дубу (фото 32). Таких протягом усієї мандрівки ми бачили досить багато. Сфотографувавшись, вирушаємо далі в тому ж напрямку, проїжджаємо приблизно 3 км доки стежка не впирається в лісову дорогу. За старими стовпчиками визначаємо своє місцезнаходження (див. фото на ст. 15): ур. Селище Велике і, таким чином, відмічаємо п'яту точку досліджень (фото 34). З цього місця змінюємо напрям руху з Пд. на Зах. Даною лісовою дорогою ідемо не звертаючи. Дорога поступово змінює напрям на Пн. Через 4 км руху виїжджаємо на березову алею в лісі, в кінці якої – дерев'яний закинутий будинок і молодий ялиновий ліс, посаджений на окопах і землянках (фото 35). На 6-ій точці досліджень проводимо 10 хв., далі рушаємо в тому ж Пн. напрямку лісовою дорогою, яка з часом змінює рух на Зах. і через 4 км виводить нас в село Оса. Зупинившись біля однієї із хат набрати води, дізнаємось, що тут проживає колишня вчителька, а також активна туристка Шамайло Ольга Павлівна (фото 36). Від Ольги Павлівни дізнаємось багато історичних фактів: і за село Оса (див. Розділ 2, ст. 12), і за урочище Вовчак (див. Розділ 6, ст. 67. Година спілкувань пролетіла дуже швидко і нам потрібно було рушати далі, адже попереду ще дослідження ур. Свиначинський ліс.

Із села Оса в Пд. напрямку до села Ревушки 4 км, рухаємось піщано-гравійною дорогою (фото 37). За селом Ревушки проїжджаємо ще 3 км і за вказівником ур. Вовчак повертаємо ліворуч в ліс, змінивши напрям руху на Сх. Рухаємось приблизно 3 км насипною піщаною дорогою (дорогу можна побачити на панорамі ст. 66, фото 41), що ускладнює рух, на окремих ділянках довелося вести велосипеди в руках. Діставшись до роздоріжжя, де закінчується піщана дорога, група обрала праву дорогу, якою мали б потрапити для досліджень в ур. Свиначинський ліс. Через 1 км руху доїжджаємо до 7-го місця досліджень (фото 38), величезних окопів. Здійснивши розкопки в окремих місцях і нічого не відшукавши, вирушаємо далі (в тому ж Сх. напрямку). Дорога вивела на просіку і далі, звіряючись зі старими квартальними стовпчиками, ведемо себе через весь ліс в сторону села Мочалки.

Виїхавши на поле, повертаємо ліворуч (Пн. напрям) і попід лісовою смугою, дістаємось села Осекрів та місця ночівлі о 19:30.

4 день походу 18.04.2016 р. (понеділок)

м. н. – ур. Вовчак - с. Свийчів – с. Бегета.

Протяжність – 18 км, в тому числі грунтами – 12 км.

Чистий їздовий час – 1 год. 45 хв.

З ночі почався дощ. Температура сильно знизилась. Зібравши мокрі намети та поснідавши, група виїхала на маршрут об 11:00. Від місця ночівлі в Зах. напрямку, спочатку група рухається болотистою дорогою, ведучи велосипеди в руках (фото 39), а потім, виїхавши в ліс, довго відчищаємо велосипеди від болота з глиною. В лісі дорога тверда хоч і з великими калюжами, але дозволяла їхати (фото 40). Проїхавши 7 км, доїжджаємо до повороту на ур. Вовчак (див. панорами ст. 66, фото 41).

Повернувши праворуч (Пн.), проїжджаємо ще 1 км піщаною, але твердою після дощу дорогою до місця розташування ур. Вовчак (фото 42). В цьому місці проводимо 2 год., фотографуємось, оглядаємо окопи, музей (фото 45), залишки старого кладовища (фото 43), обідаємо в землянці, ховаючись від дощу і холоду (фото 44) і о 14:30 намагаємось виїхати. Дощ не припиняється, тому немає потреби втрачати час. Помічаємо пробите колесо велосипеда (фото 46), це вже друге за цей день, (перше після подолання болотистої дороги зранку). Замінивши камеру у колесі, о 15:00 – вирушаємо в Пд. напрямку, в сторону дороги з твердим покриттям Ревушки-Свийчів. Через 10 хв. виїжджаємо на ґрунтово-гравійну дорогу (фото 47) і далі в Пд. напрямку рухаємось до місця ночівлі.

3 км – село Свийчів, 4 км – село Міжлісся. 1 км – ліс на березі ставка за селом Міжлісся, перед селом Бегета (фото 48).

Після розміщення табору на березі ставка, до нас підійшов місцевий житель, який розповів нам свою трагічну історію, як його син і племінник загинули на сході в зоні проведення АТО. Чоловік був дуже засмучений, не представившись та не захотівши фотографуватись, пішов від нас далі. Він не захотів, аби ми згадували їхні імена в нашій роботі, сказав лише, що тут дозволяється стоянка, не дивлячись на те, що ставок є приватною власністю. Дозволяють стояти туристам, які частенько тут бувають.

Дощ на вечір припинився. Дров у лісі достатньо. Вода в селах Міжлісся, Бегета (1 км).

5 день походу 19.04.2016 р. (вівторок)

м. н. – с. Війниця – смт. Локачі – с. Новий Загорів – с. Кремеш – с. Садів – с. Білосток.

Протяжність – 70 км, в тому числі грунтами – 10 км.

Чистий їздовий час – 6 год. 35 хв.

Ніч була холодна, зранку ставок в тумані. Досить холодно. Група виїхала з місця ночівлі о 09:00. Через 4 км руху в Пд. напрямку, виїжджаємо на шосе М-08, перейшовши дорогу на пішохідному переході (фото 49), далі рухаємось в Сх. напрямку (фото 50) до села Війниця (фото 51) 12 км. На перехресті повертаємо праворуч за вказівником на селище Локачі. Через 2 км – село Павловичі,

зупиняємось для фото біля меморіального пам'ятника, який вшановує пам'ять загиблих жителів навколишніх сіл, періоду Першої та Другої світових воєн (фото 52). 4 км – в'їзд в селище Локачі (фото 53). Повернувши праворуч, продовжуємо рух об'їзною дорогою.

Так як рухаємось вже височиною, то й дорога, як в горах, то ввєрх, то вниз, це спричиняє постійне переключення передач, що й призводить до поломки задньої перекидушки одного із велосипедів. Корпус, який відломався дуже добре полагодили ізоляційною стрічкою (фото на ст. 84). За 300 м наступна поломка, вже досить суттєва, тріснув тримач лівої педалі! (фото 54). Але швидко зорієнтувавшись, і за підказками місцевих жителів, ми звернулись за допомогою до ремонтної бригади (див. розташування на карто-схемі), яка на наше щастя, була зовсім поруч від місця поломки (фото 54). За 30 хв., після того, як нам заварили педаль (див. фото на ст. 8), група рушила в Пд. напрямку, через 2 км – село Низькі Цевеличі (фото 55), через 7 км – село Новий Загорів. Все зафотографувавши (фото 56, 57) та дослідивши стіни монастиря, прострілені кулями (див. фото на ст. 13, 81), назбиравши достатньо матеріалу для подальших камеральних досліджень, ми через 1 год. рушаємо далі в напрямку села Хорів, де в центрі, біля церкви, повертаємо праворуч. 4 км до автодороги Т-0313, рухаємось близько 40 хв. Дорога дуже розмита після дощу, глина з гравієм, в основному ведемо велосипеди в руках.

По асфальтованій дорозі Т-0313 рухаємось в Пд. Сх. напрямку до села Кремеш (фото 58). В центрі села, на перехресті, повертаємо ліворуч, коли закінчилось село, далі рухаємось польовою дорогою між полями (фото 59), які саме зараз обробляються тракторами: орють, сіють.

Через 5 км виїжджаємо на асфальтовану дорогу, яка з'єднує село Привітне з селом Войнин. Повернувши ліворуч (Пн. Сх.), їдемо до села Войнин, де за церквою (див. панорами на ст. 66, фото 60) повертаємо праворуч (Пд.-Сх., Сх.) на село Линів. До села Линів їдемо бруківкою (фото 61) 4 км. За селом, на горбочку, знову фотографуємось біля пам'ятного насипу (фото 62), який увіковічнює пам'ять про загиблих бійців УПА. Від насипу рухаємось польовою дорогою в Сх. напрямку до села Садів 3 км (фото 63). Через 8 км на роздоріжжі Білосток-Сенкевичівка (фото 64), ховаючись від пронизливого вітру, зупиняємось в бесідках, поруч кафе, попити гарячого чаю з печивом аби зігрітись.

Виїзд о 16:30 – в Сх. напрямку до місця ночівлі. Через 5 км – дістаємось лісочка на березі ставка р.Чорногузка перед селом Сьомаки.

Дров у лісі достатньо. Воду набрали по дорозі в селі Білосток. При потребі, можна також набрати в селі Сьомаки (800 м).

6 день походу 20.04.2016 р.(середа)

м. н. – с. Сьомаки - с. Цеперів – с. Городище – м. Луцьк.

Протяжність – 21 км, в тому числі ґрунтами – 8 км.

Чистий їздовий час – 2 год. 10 хв.

Група виїхала з місця ночівлі о 10:00 (фото 65). Проїхали 5,5 км до село Одерати (фото 66). Через 3,5 км в центрі села Йосипівка (стара назва Городок, яка часто зустрічається на картах), якраз навпроти церкви (фото 67), на горбочку, повертаємо праворуч (Сх.) і далі ґрунтовою дорогою, яка за селом перейшла в польову стежку, рухаємось «правими» стежками (фото 68). Ліс має лишатись

ліворуч, а заплава (заболочена) річки Чорногузка – праворуч. Через 2 км руху від села Йосипівка доїхали до болота, поруч джерела (фото 69). Болото долали ведучи велосипеди в руках. Обхід можливий ліворуч поруч поля, але ускладнений глинистою ріллею (фото 69). Через 1 км від болота проїжджаємо село Цеперів. Проїхавши яке, продовжуємо рух до села Баїв, села Городище-1 (фото 70). Через 3 км руху виїжджаємо на дорогу Т-1401 (фото 71), де через 500 м закінчення маршруту (фото 72).

Фото з походу. Рух дорогою з трав'яним покровом.

4. Картографічні матеріали

Робоча карта маршруту

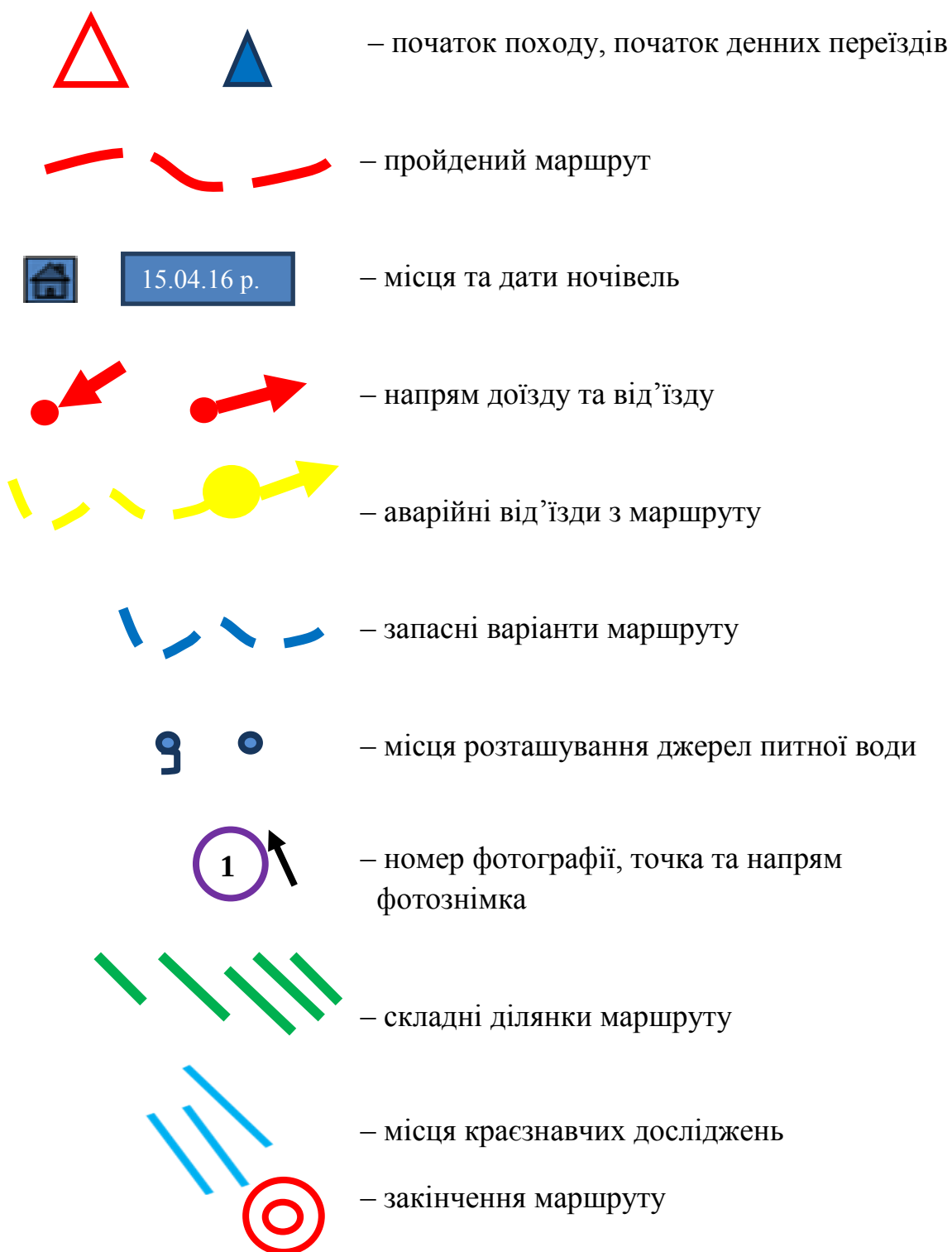
Топографічна карта. Волинська область. Масштаб 1:200 000

Топографічна карта. Україна. Масштаб 1:100 000

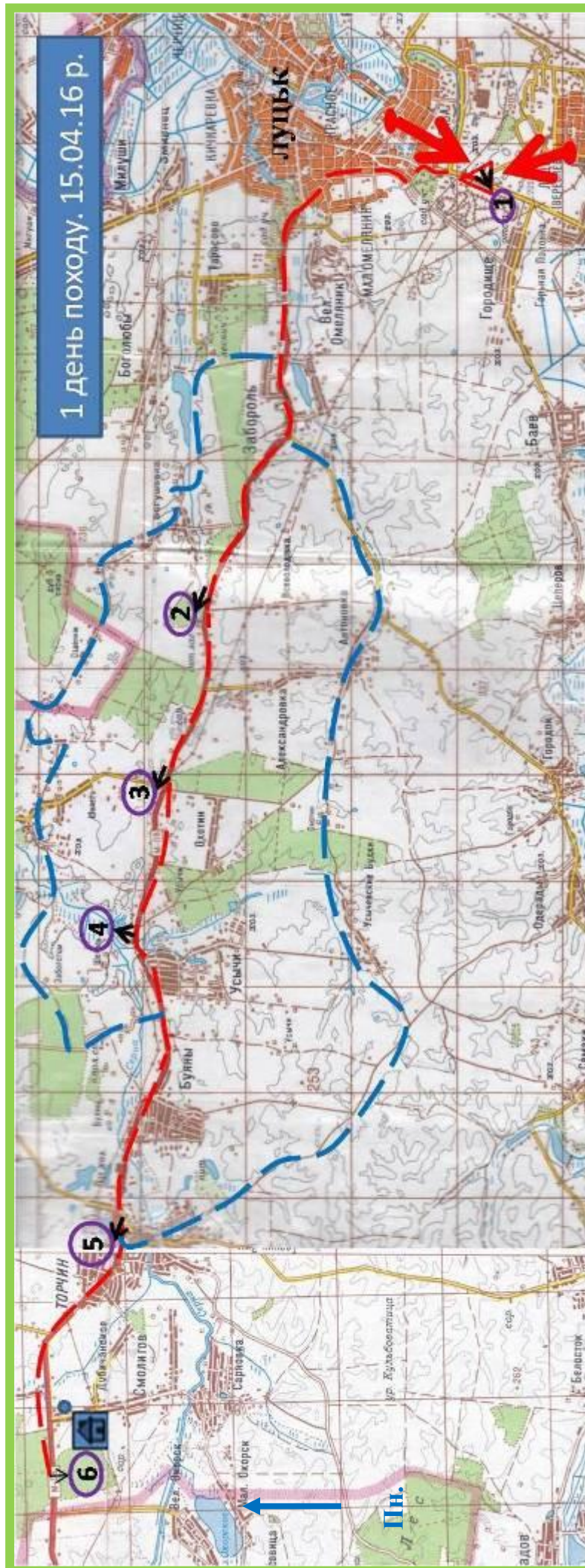
Частини: 33-Маневичі, 46-Луцьк; 32-Ковель, 45-Нововолинськ;

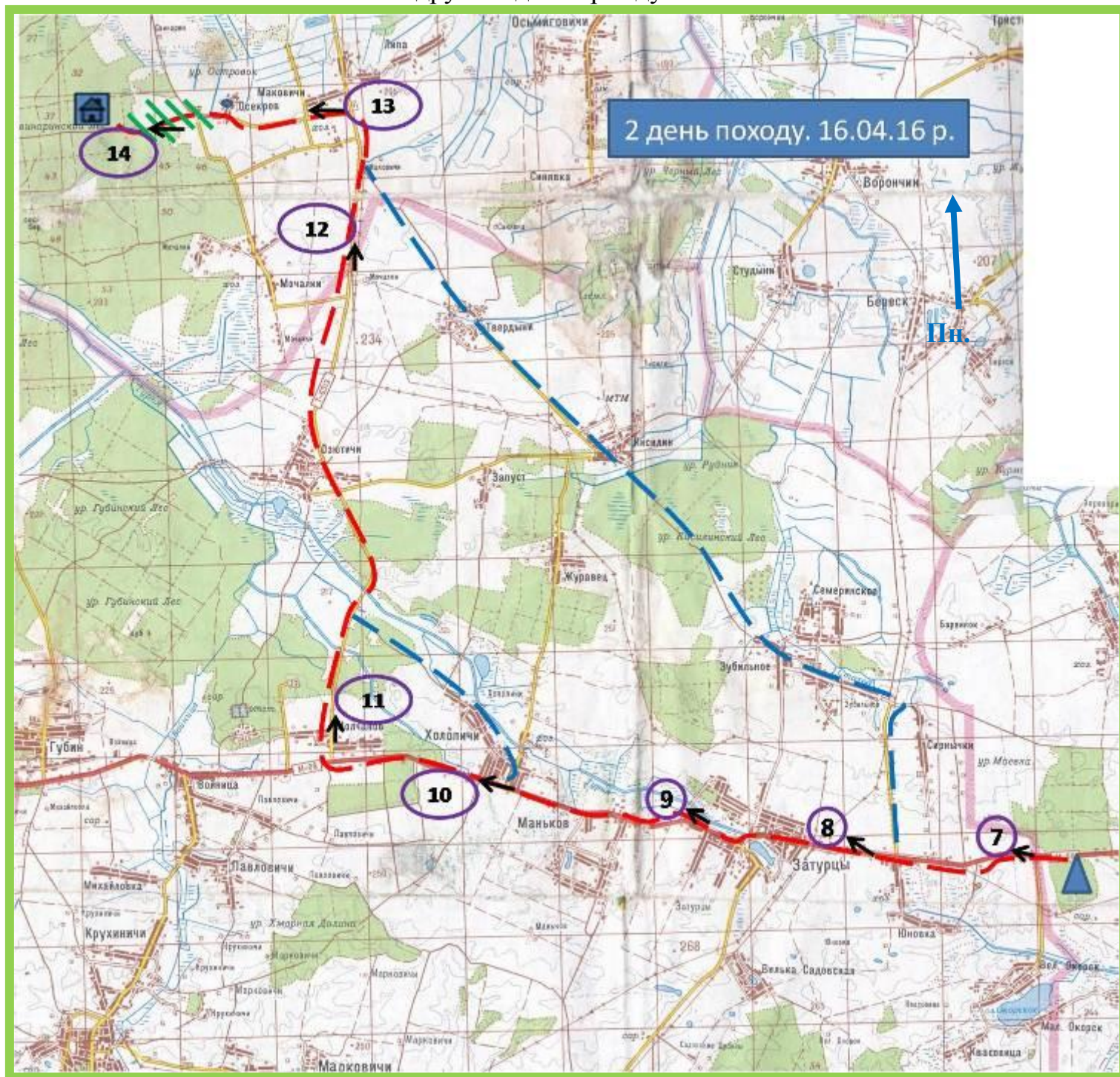
58-Червоноград, 73-Кам'янка-Бузька.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ ДО РОБОЧОЇ КАРТИ ТА КАРТ ДЕННИХ ПЕРЕЇЗДІВ:

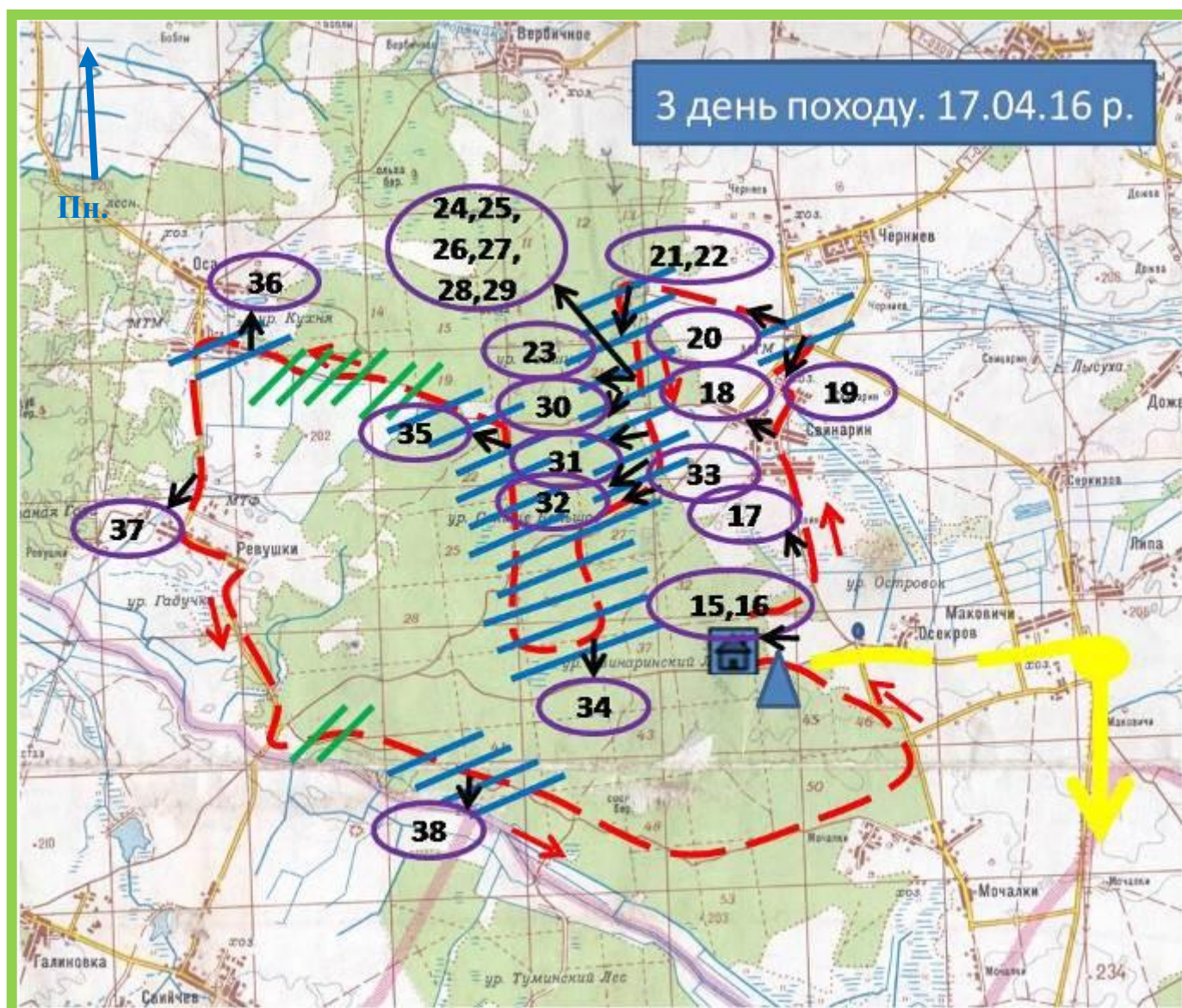

КАРТА першого дня переїзду
М 1:107 000

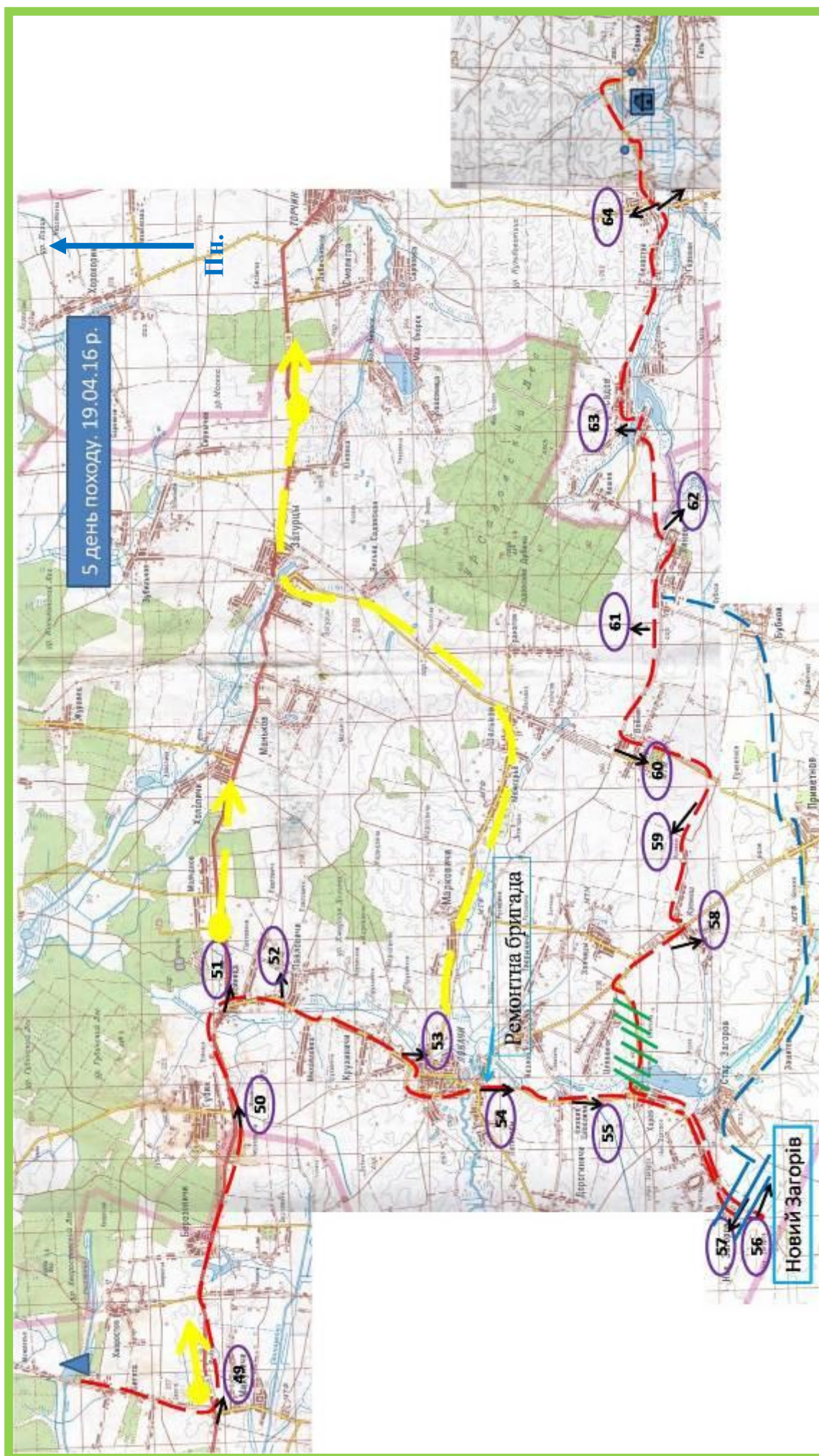

КАРТА третього дня переїзду. М 1:87 000

КАРТА п'ятого дня переїзду. М 1:149 000

КАРТА шостого дня переїзду. М 1:124 000

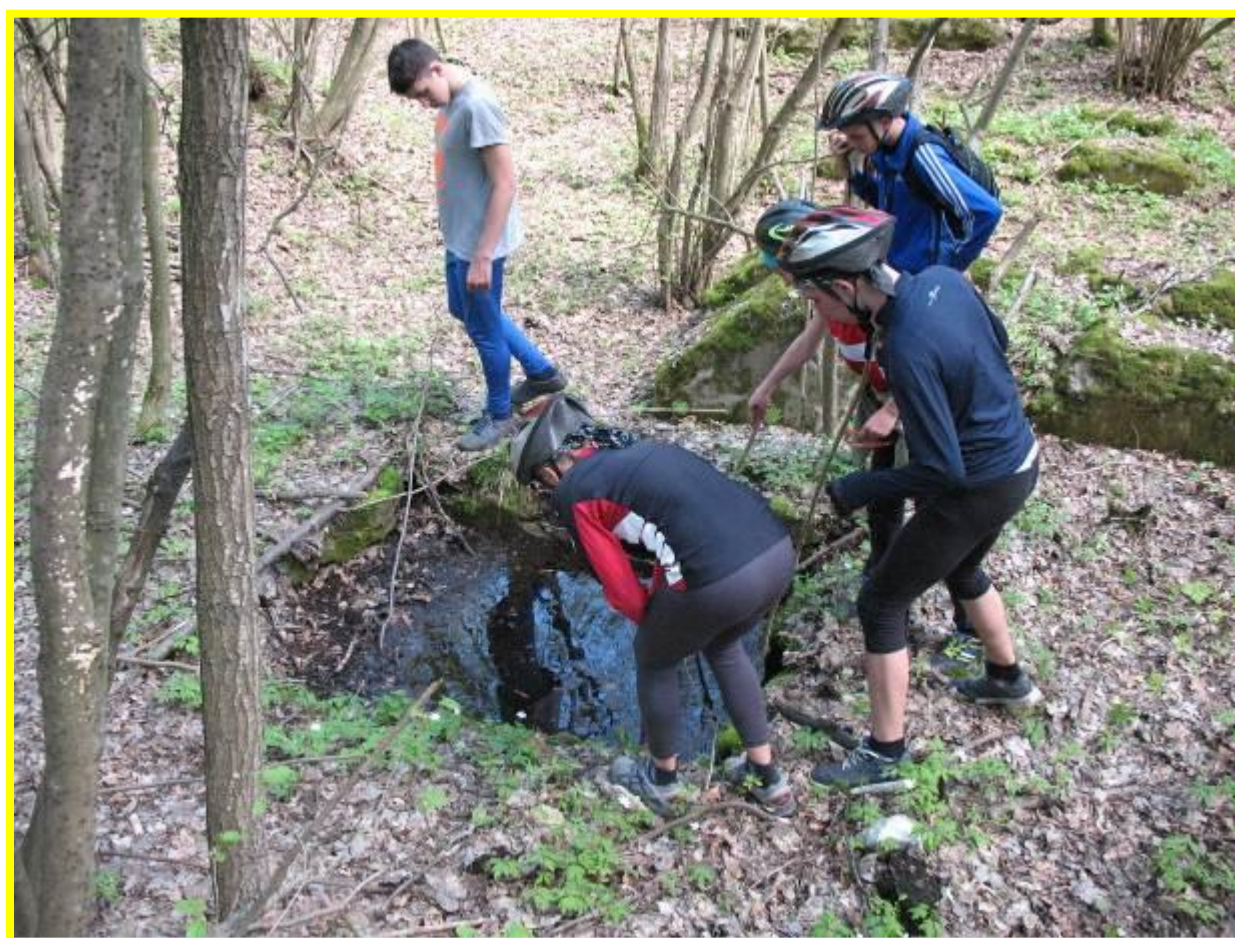
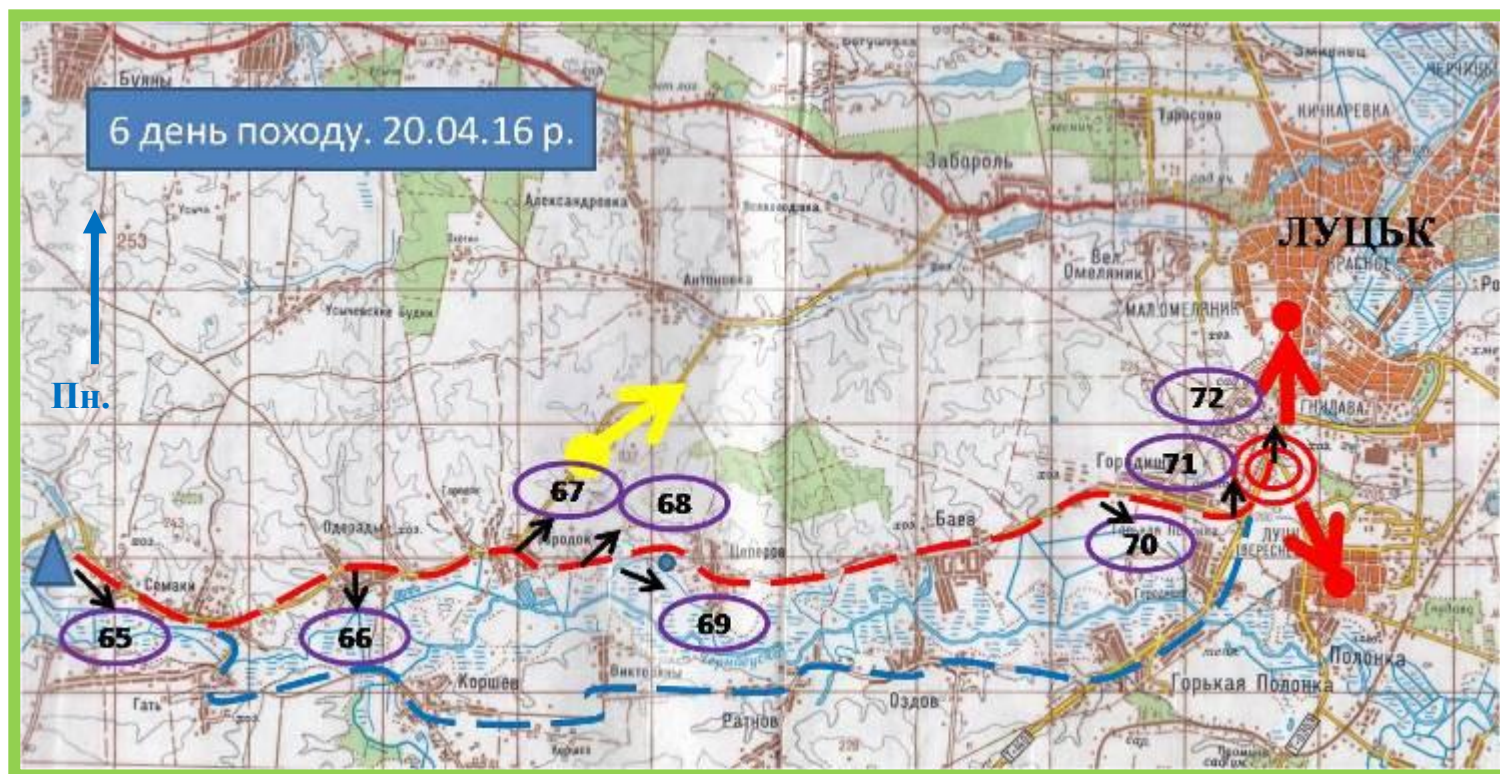

Фото з походу. Вимірювання глибини «колодязя» на третій точці досліджень.

5. Фотоматеріали

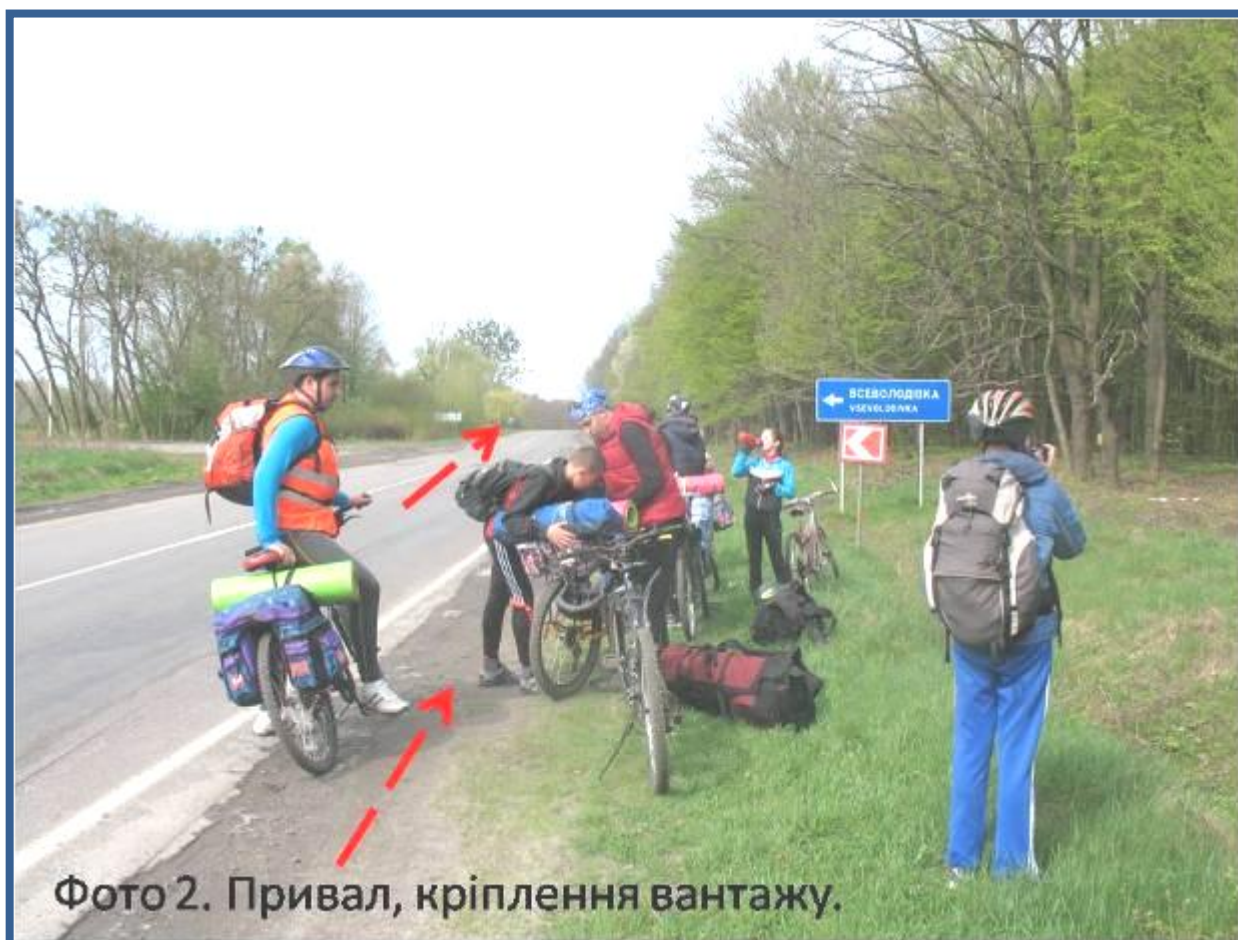
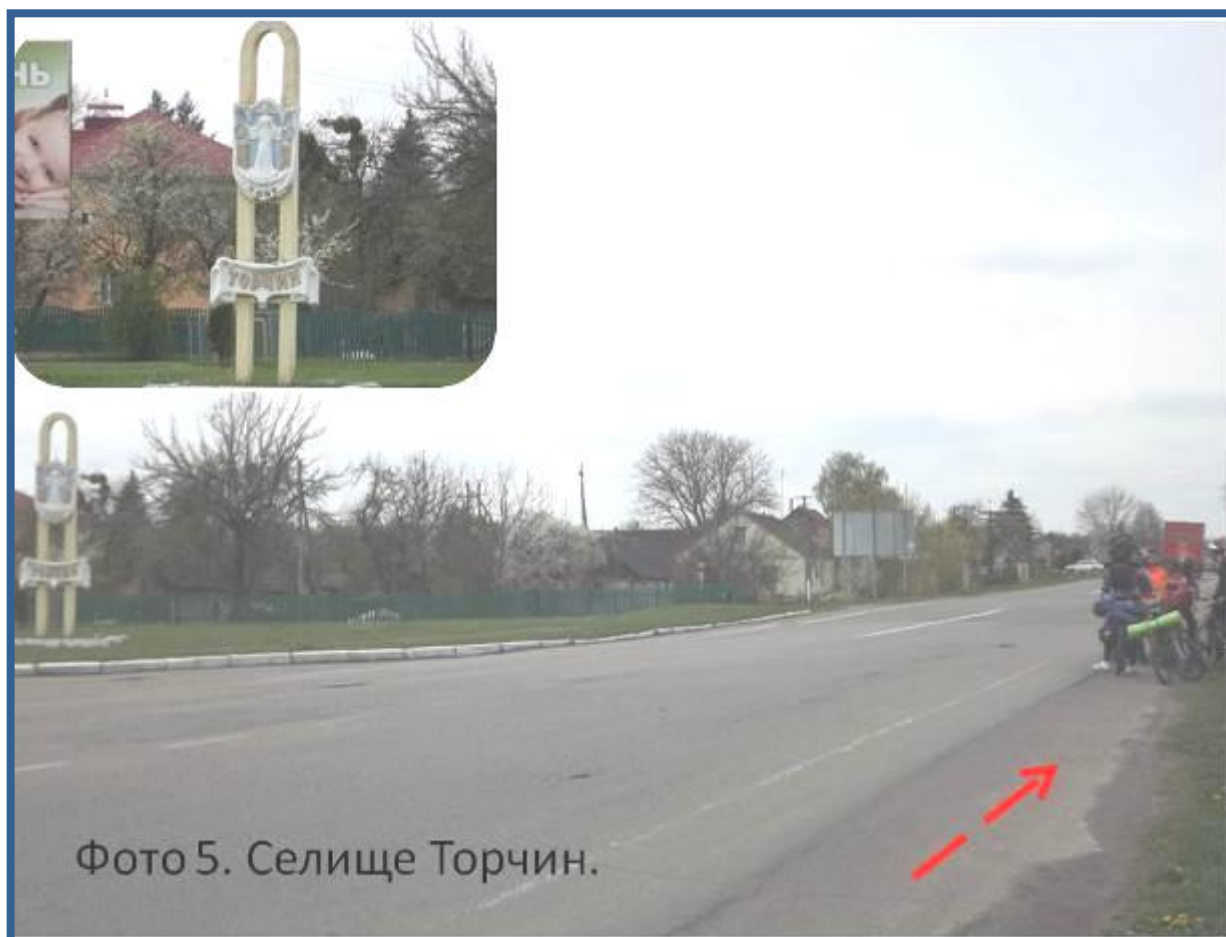

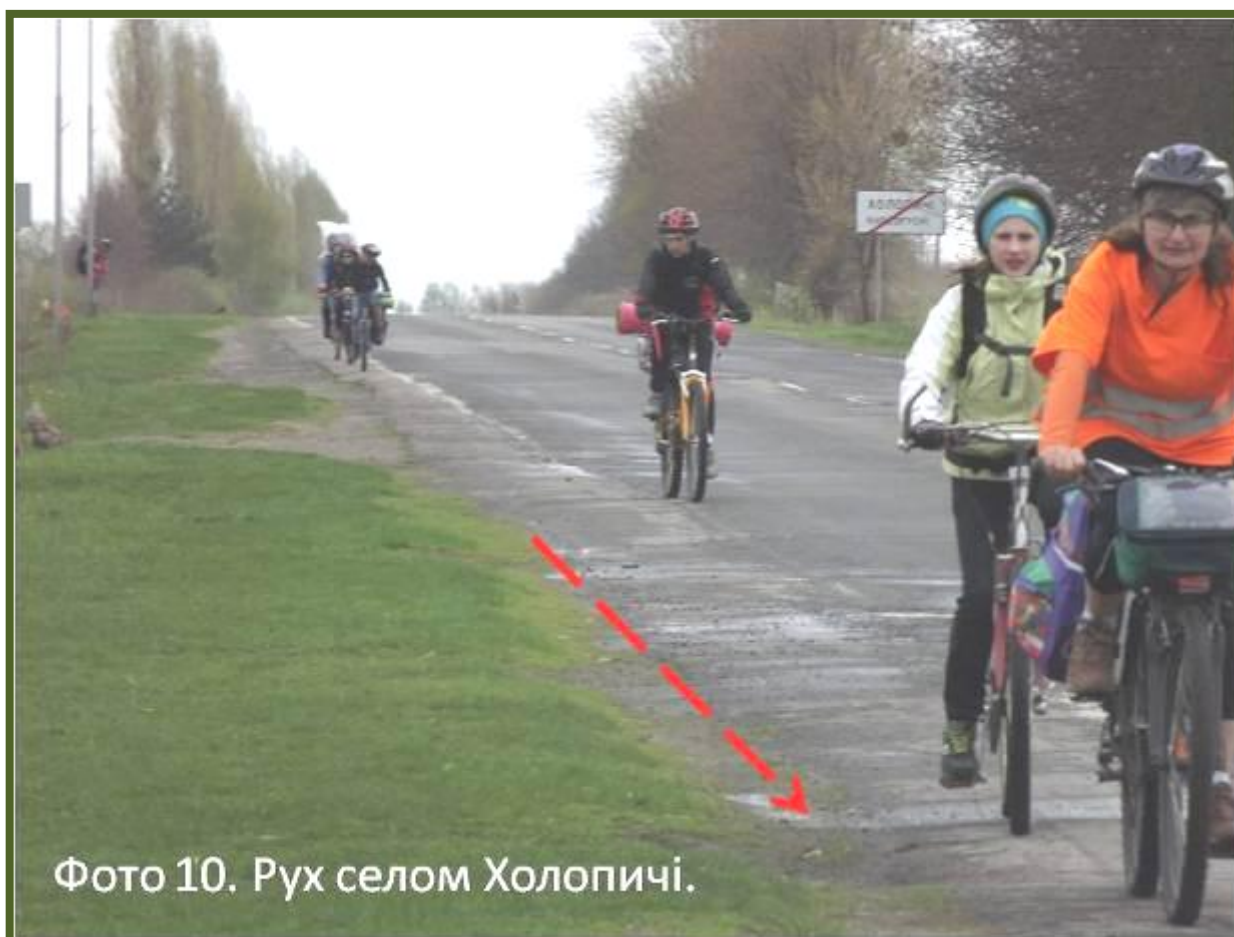
Фото 3. Поворот на с.Шепель

Фото 4. с.Усичі, церква Святого Стефана!

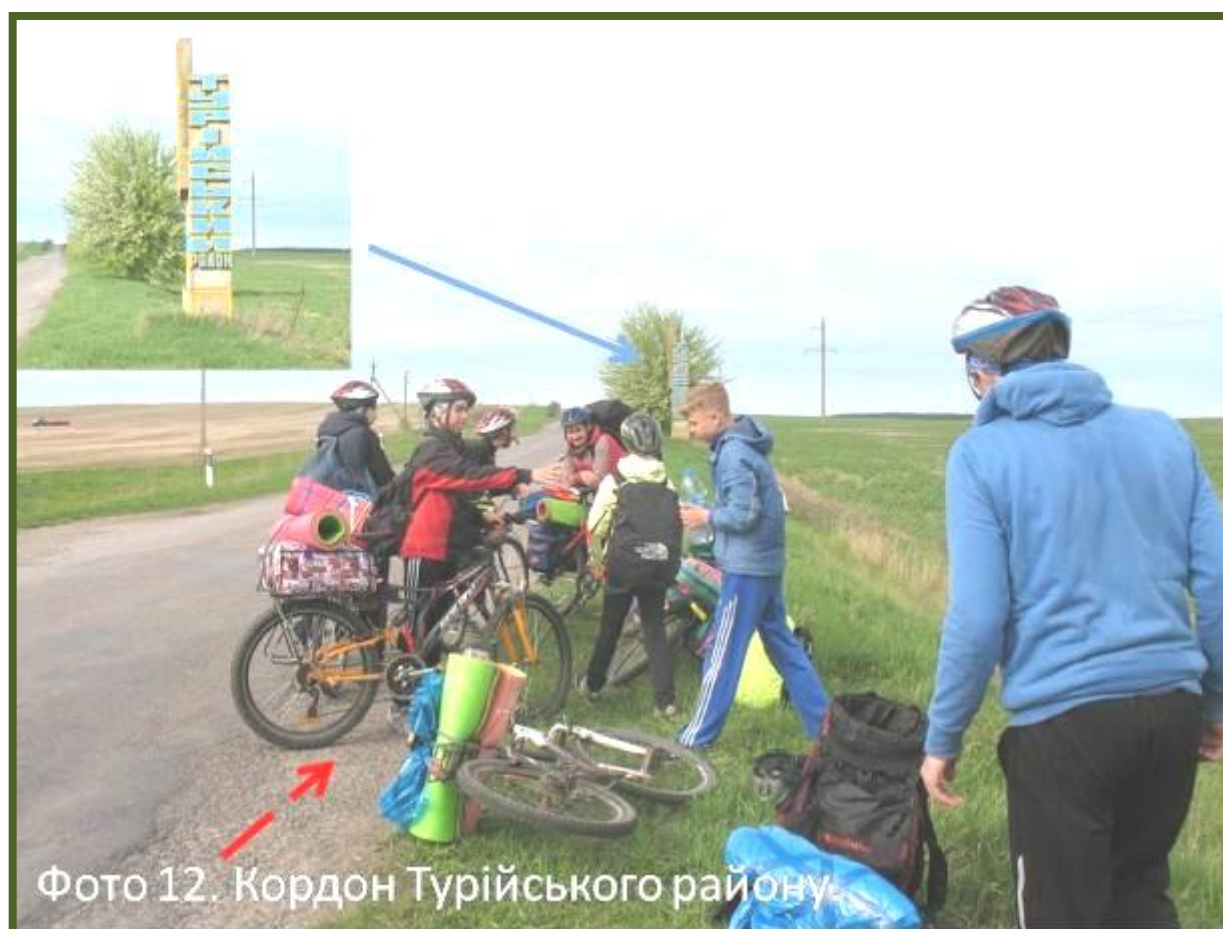

Фото 15. Місце ночівлі за селом Осекрів.

Фото 16. Збір та виїзд для досліджень в Тайшинське та Свиляринське лісництво.

Фото 17. Рух пісчано-грунтовою дорогою на с.Свинарин.

Фото 19. Пам'ятник на виїзді з с. Свинарин.

Фото 20. Рух стежкою через поле до ур. Тайшин.

Фото 21. Окопи в ур. Тайщин (точка №1).

Фото 22. Знахідка в Тайшинському урочищі (точка №1).

Фото 24. Знахідка на місці
розташування
Парового млина, точка №2.

Фото 25. Частина підставки бойової зброї.

Фото 26. Частина алюмінієвої таблички.

Фото 27. Польові дослідження на місці розташування парового млина, точка №2.

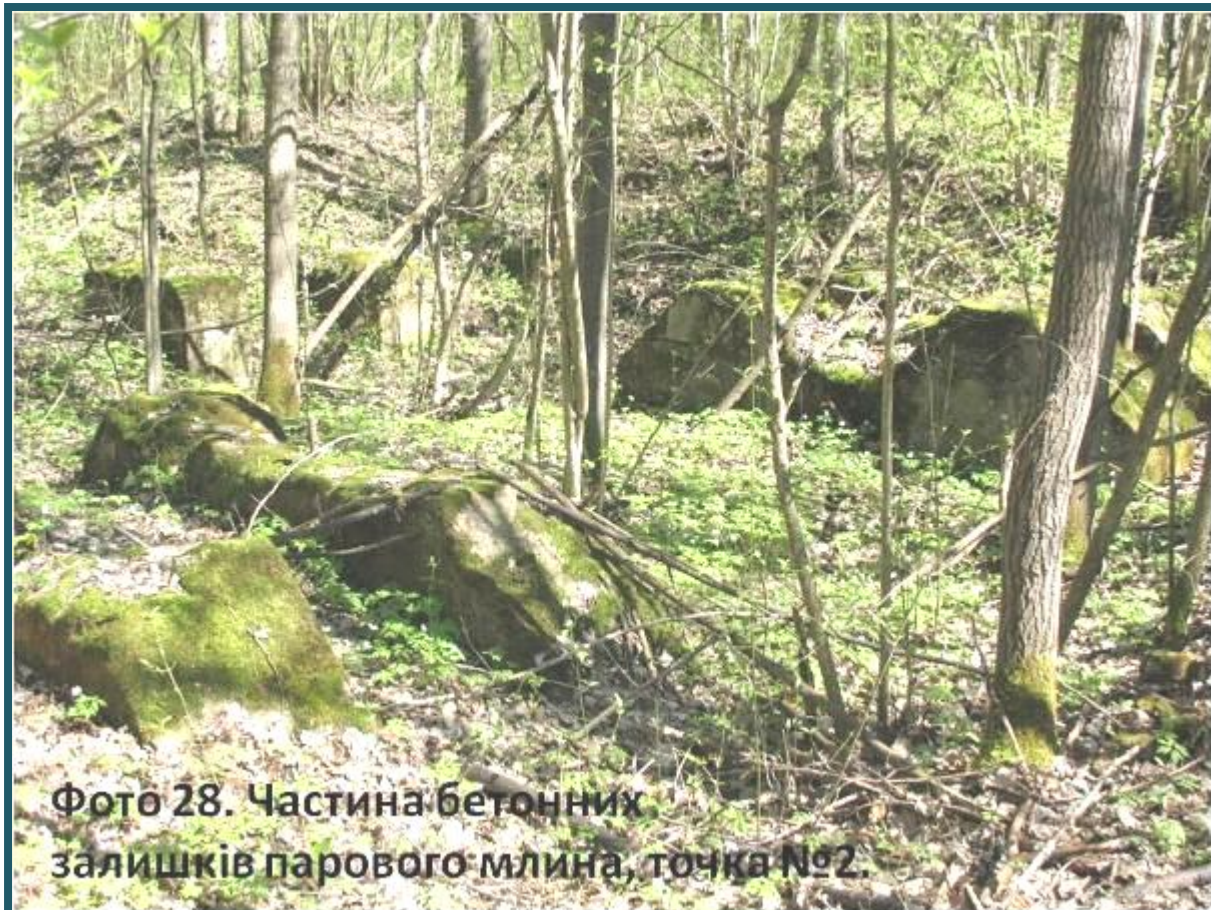

Фото 28. Частина бетонних залишків парового млина, точка №2.

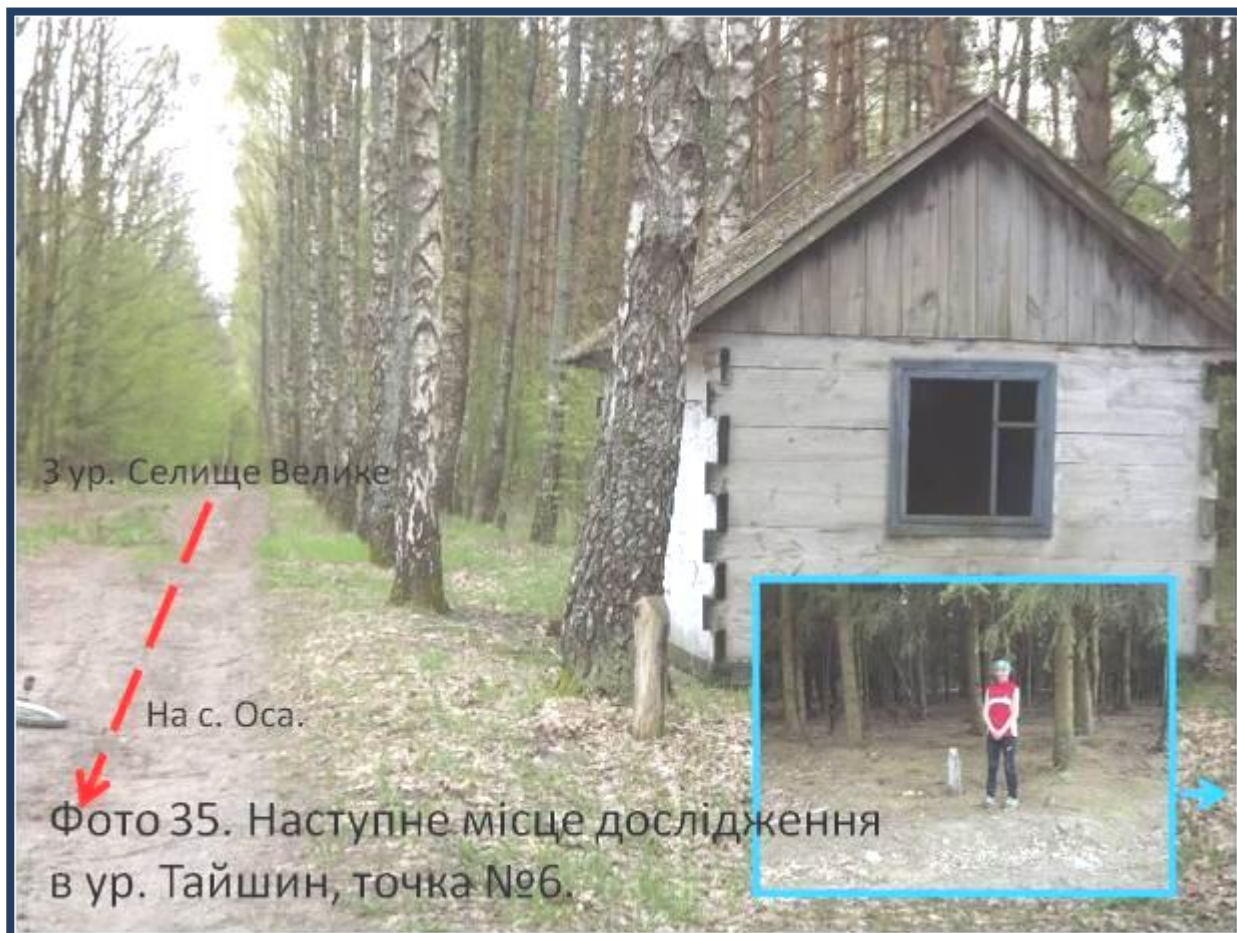

Фото 37. Рух пісчано-гравійною дорогою.

Фото 38. Місце досліджень поруч с. Мочалки, точка №7.

Фото 39. Рух заболоченою дорогою в сторону ур. Вовчак.

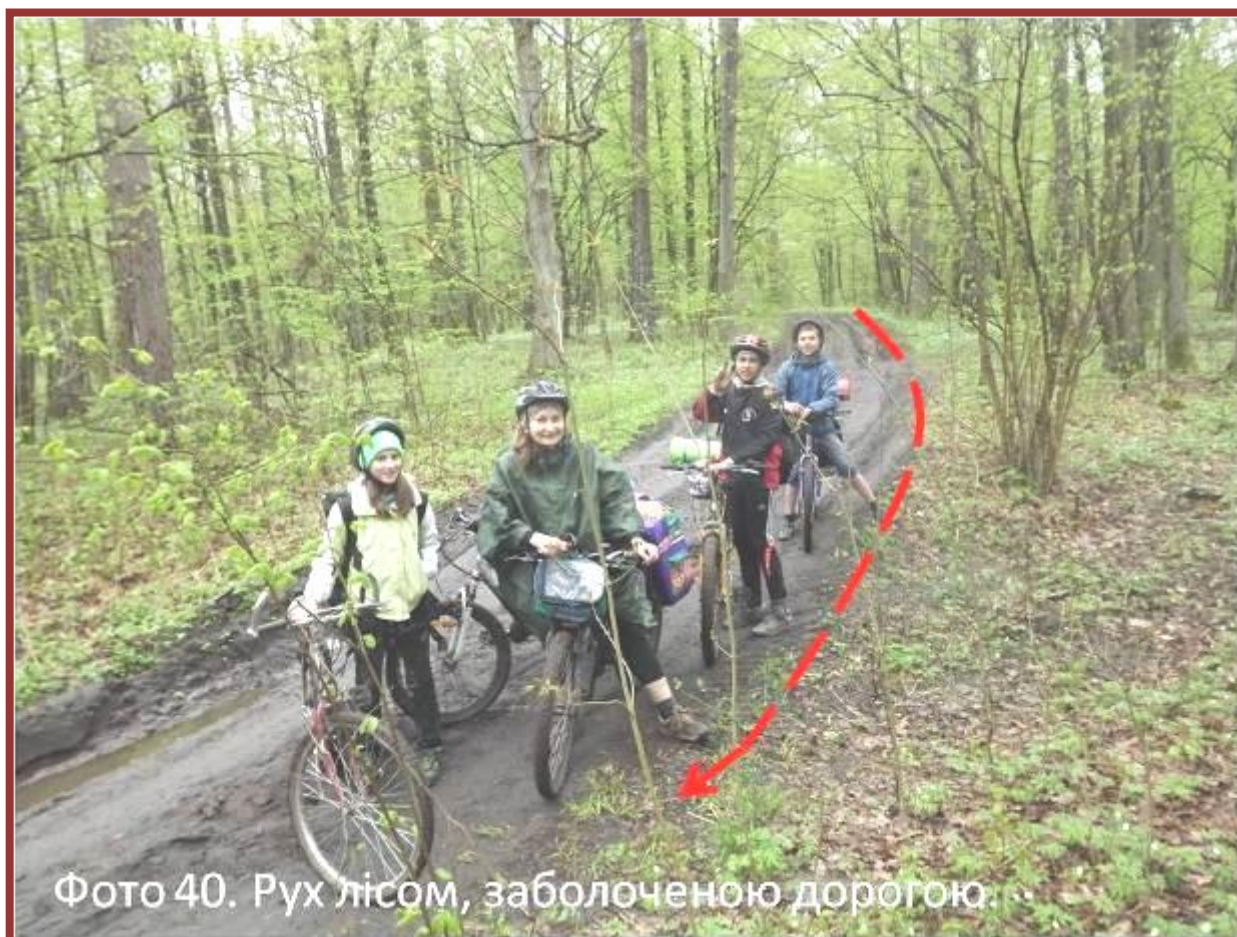

Фото 40. Рух лісом, заболоченою дорогою.

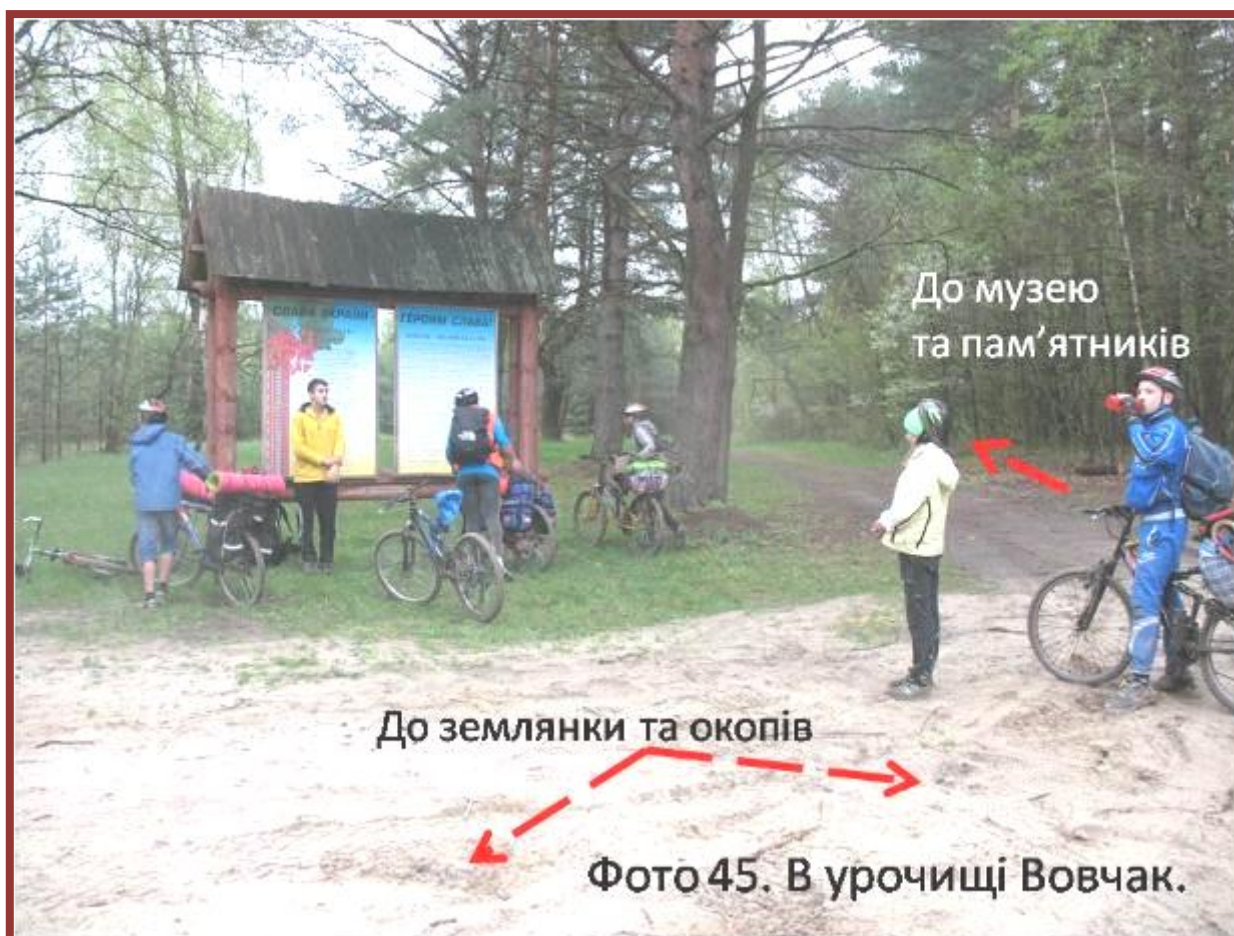
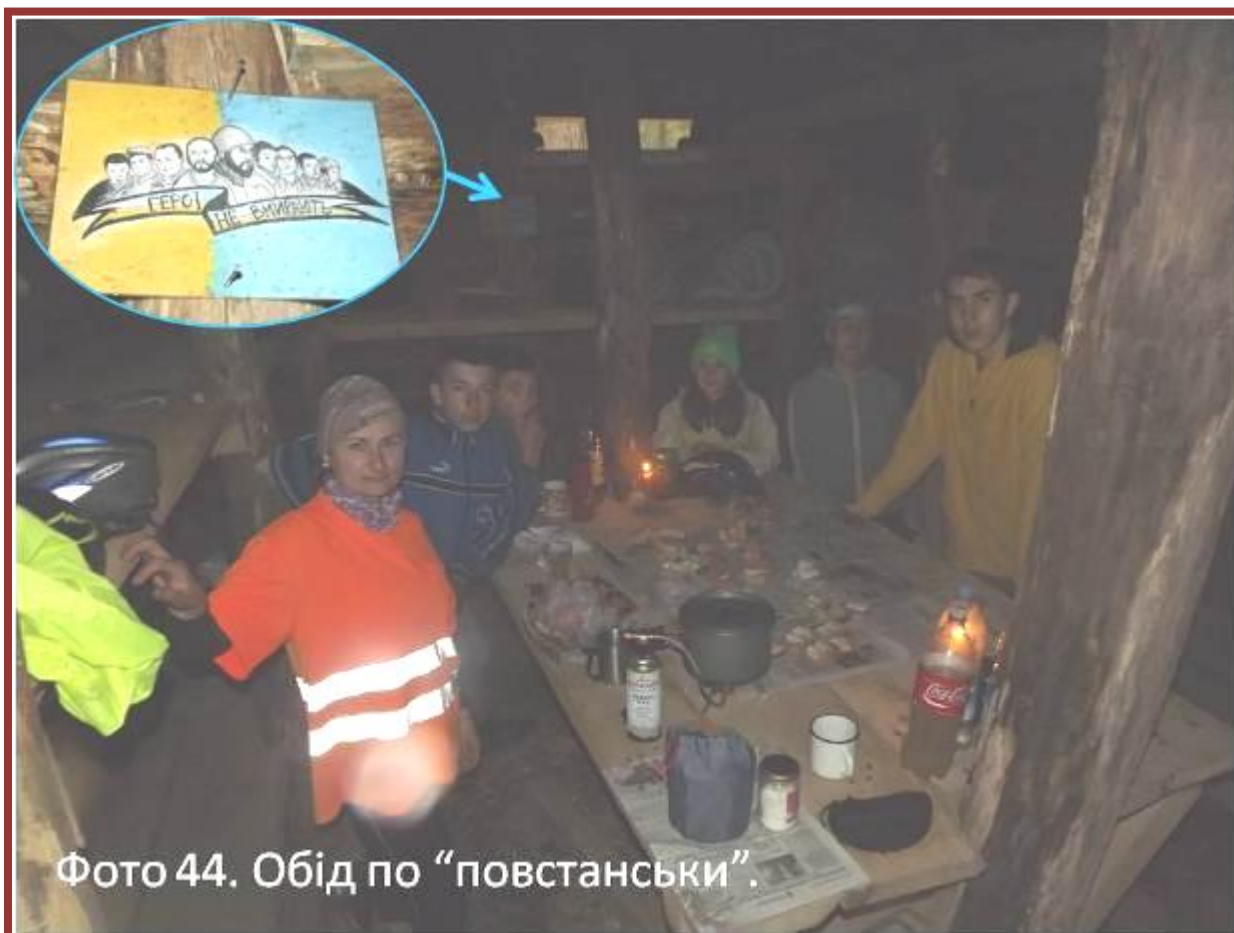

Фото 46. Ремонт велосипеда.

Фото 47. Рух в напрямку с. Свийчів.

Фото 52. Село Павловичі.

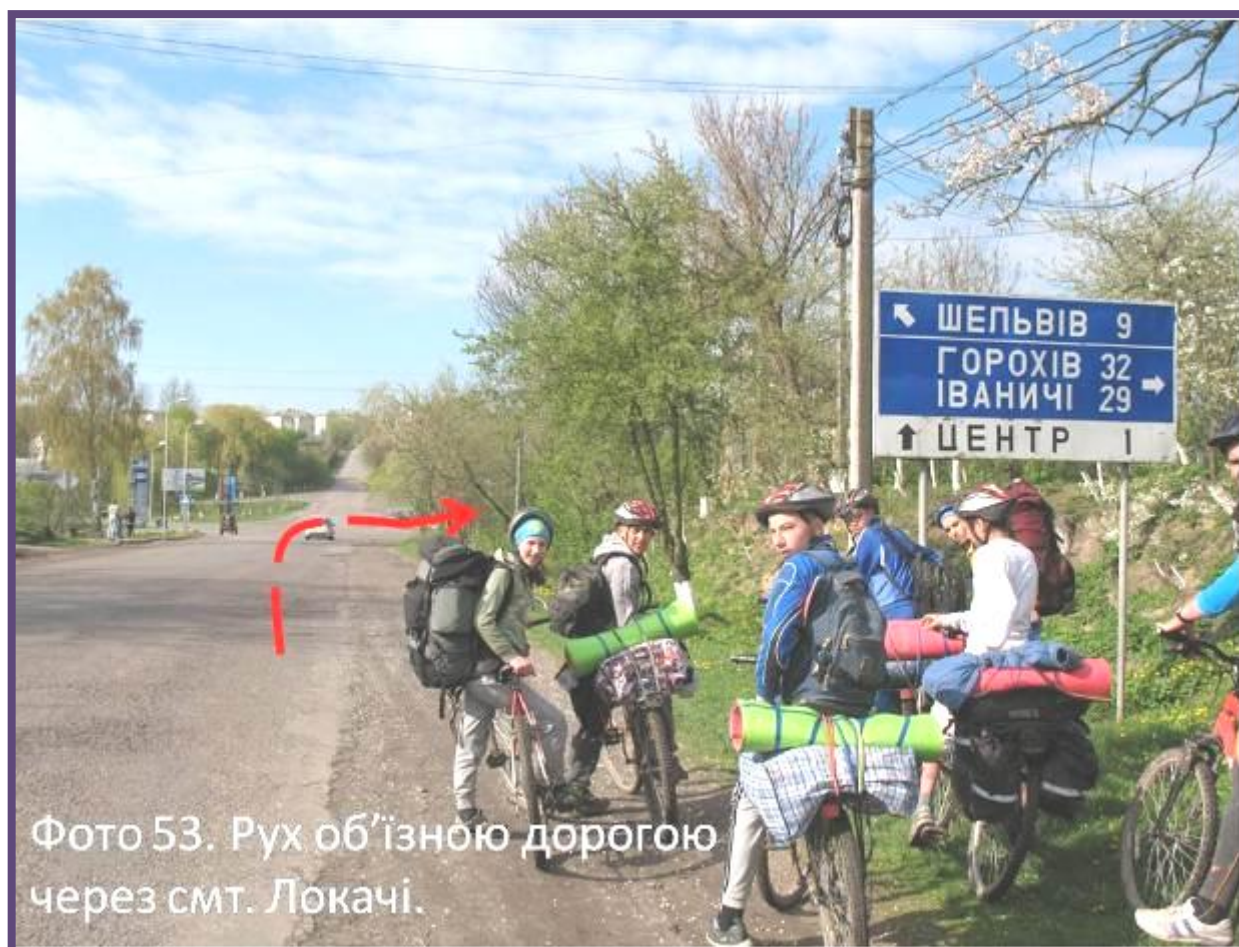
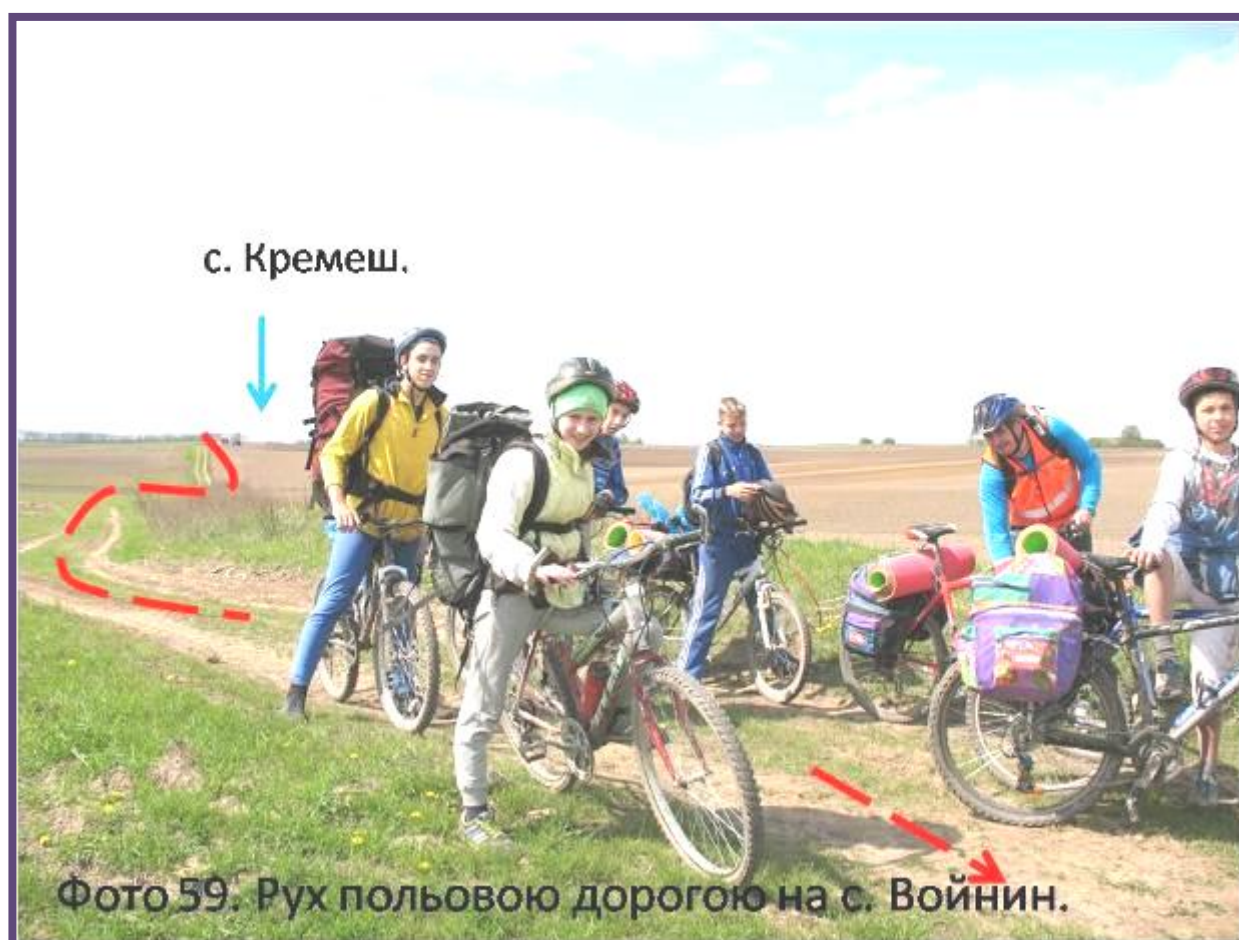

Фото 53. Рух об'їзною дорогою через смт. Локачі.

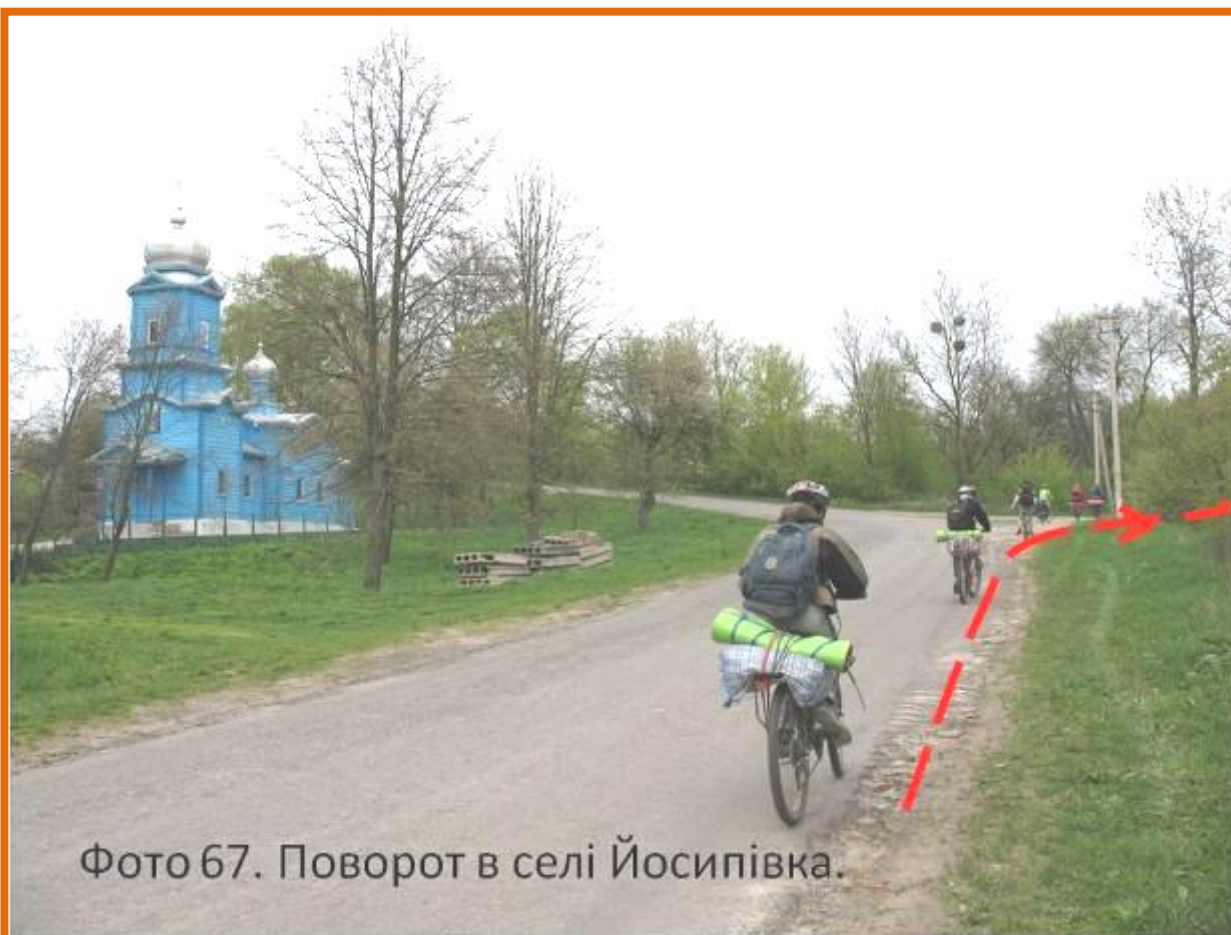

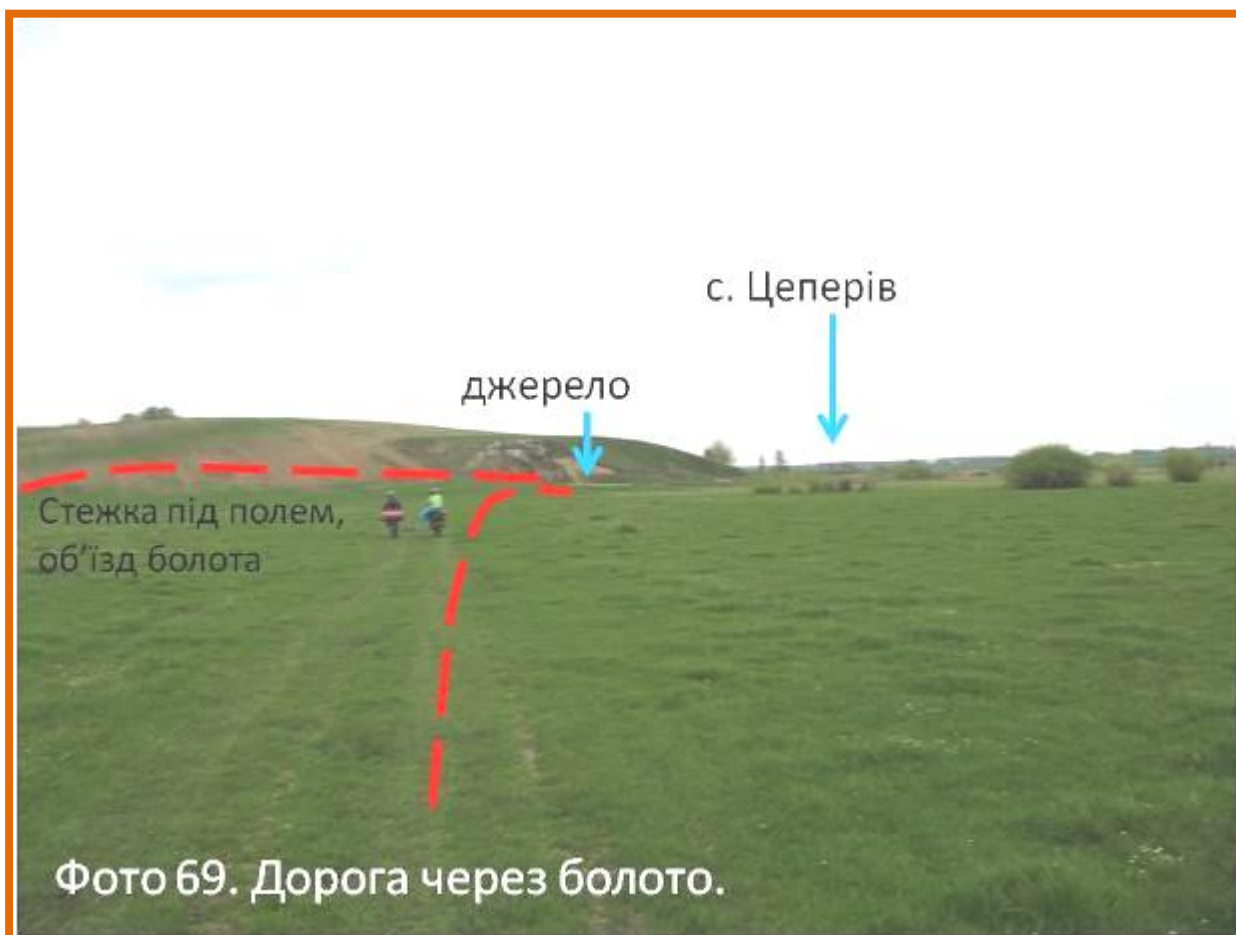

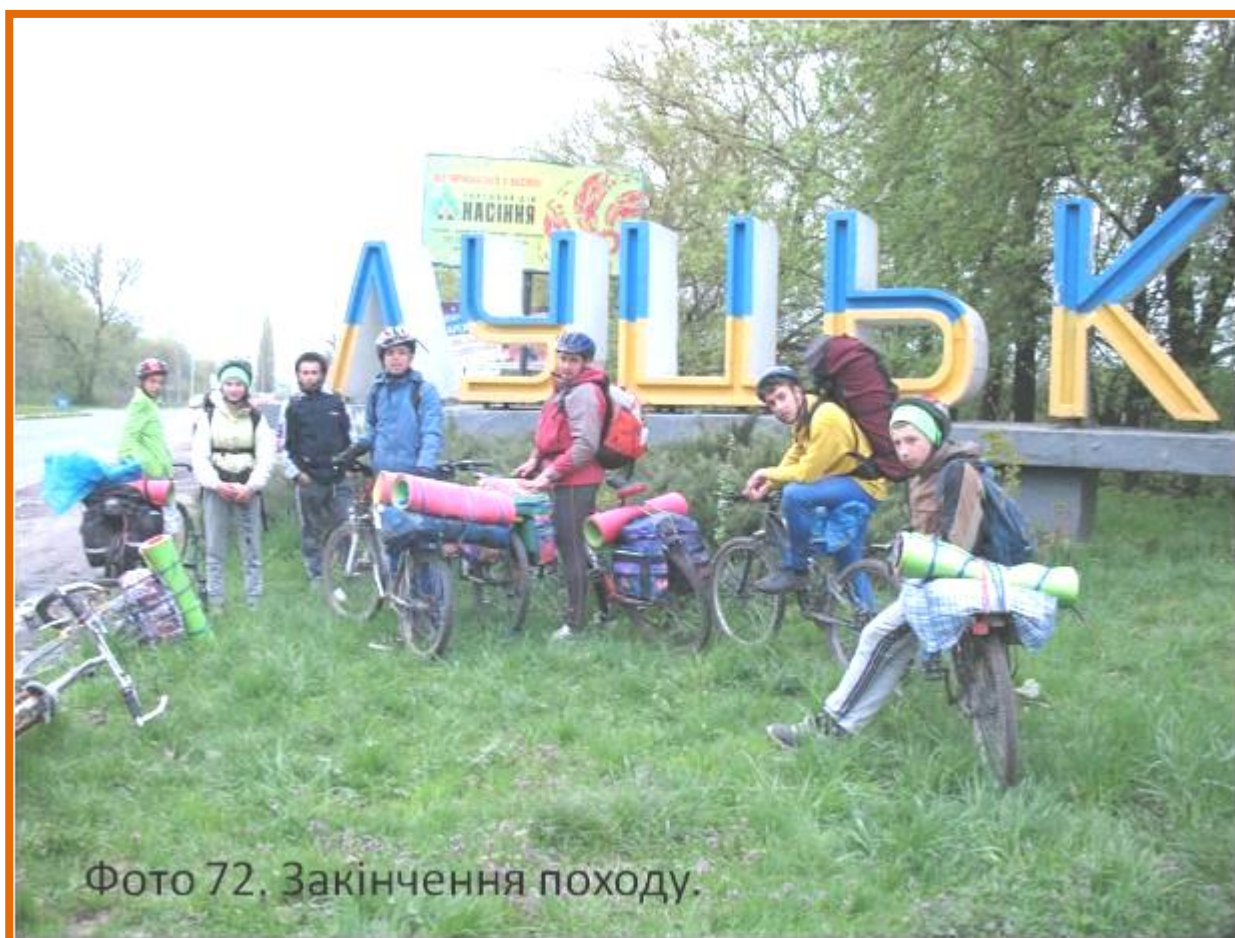
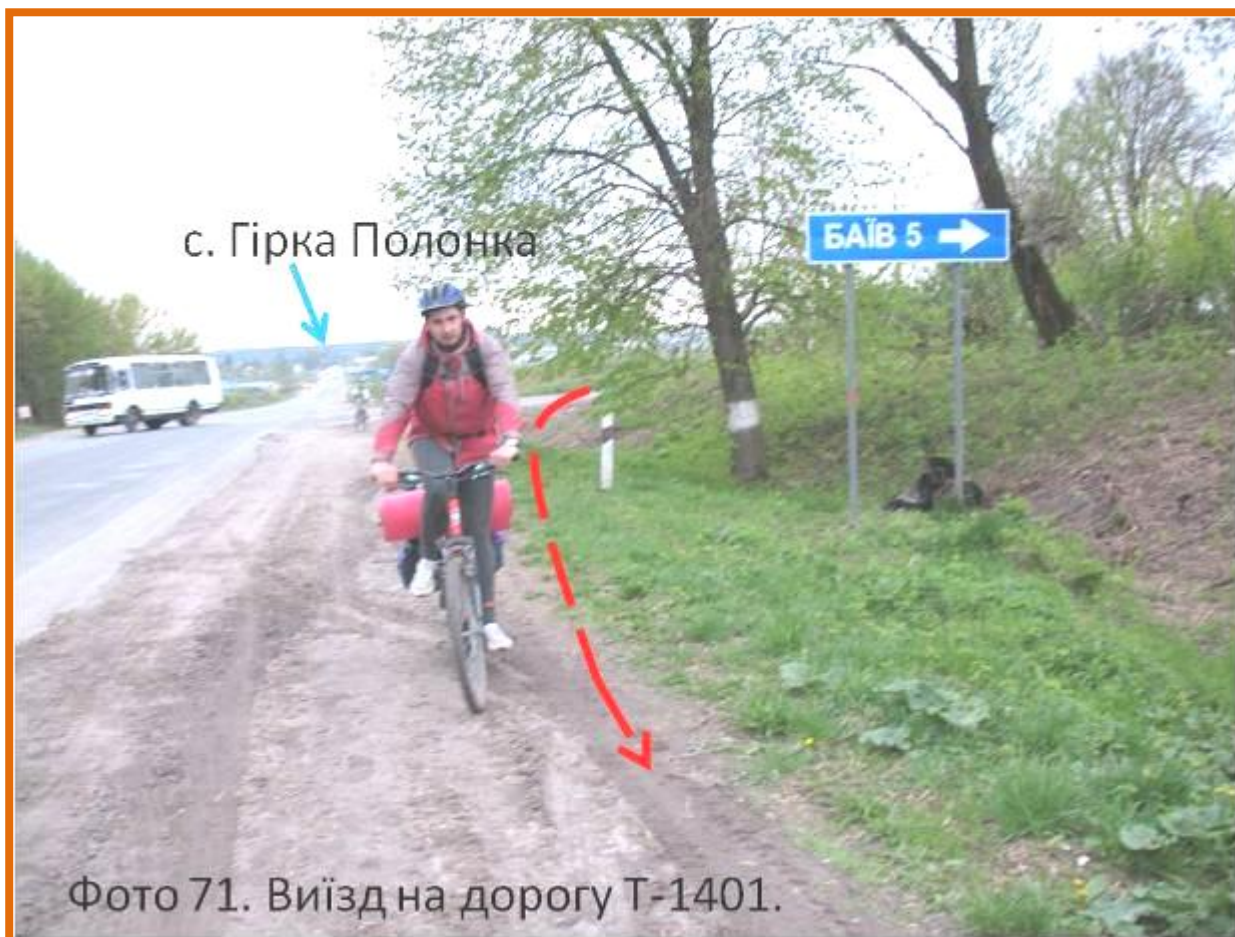

Фото 18. Панорама перехрестя в селі Свинарин.

ПАНОРАМИ

Фото 23. Місця розташувань парових млинів, початок XX ст.

Фото 41. Роздоріжжя до урочища Вовчак.

Фото 60. Роздоріжжя в селі Войнин.

6. Опис краєзнавчої та суспільно-корисної роботи на маршруті

УРОЧИЩЕ «СІЧ» ВОВЧАК

«Урочище Вовчак є священним місцем для України. Адже тут зародилося УПА, яка упродовж багатьох років вела боротьбу з ворогами української нації. Тут – місце концентрації духу нескореності і свободи. Саме тому ми прийняли рішення відродити урочище та зробити його базою для патріотичного виховання і вишколу майбутніх воїнів і патріотів. Упевнений, що батьківщина утворення УПА стане сакральним місцем для української нації»

*Голова Луцької міської
організації ВО «Свобода»*

Микола Федік

У 1941 році, коли Гітлер оголосив Україну колонією, українці гуртувалися для національно-визвольної боротьби. Невелике село Вовчак на Турійщині стало потужним центром, де збиралася молодь для навчання і подальшої боротьби в Українській повстанській армії. Наприкінці літа 1942 р. поблизу села Вовчак, оточеного непрохідними болотами посеред Свиначинського лісу, окружний провідник Організації українських націоналістів Ящур створив військову базу Ковельського та Любомльського округів ОУН. У Вовчаку розташовувався головний штаб УПА-Північ і військового округу «Турів» (округ був поділений на «Степ» і «Січ», на північ від автотраси Володимир – Луцьк – «Січ», на південь – «Степ»). Звідти й назва бази у Вовчаку – «Січ».

Неподалік села у лісі були заховані землянки для повстанців, а також масарня (цех із переробки м'яса), пекарня, кухня, шевська і кравецька майстерні, склади. Для потреб вояків були майстерня з виправлення шкіри, консервний комплекс, бондарня, копильня, ремісничі цехи, склади зброї. Над р. Турією у с. Домінополь діяв млин, що забезпечував потреби «Січі» й навколишніх сіл. Поблизу с. Мочулки побудовано великий трьохкорпусний шпиталь на 120 місць для хворих. На «Січі» та в навколишніх селах діяло ряд зброярень, де лагодили не лише стрілецьку зброю, а й гармати різного калібру, танки, легкові автомобілі. У с. Осьмиговичі була обладнана майстерня з ремонту легкої стрілецької зброї.

В урочищі Озерище поблизу с. Чорніїв був організований стрілецький вишкіл, де юнаки з навколишніх сіл навчалися військової справи. А в урочищі Лежаха неподалік с. Мочулки знаходилася підстаршинська школа (кодова назва — «Лісові чорти»). Зі спогадів Сергія Сачука, в школі молодих командирів у Вовчаку навчалися до 200 юнаків 1921-1924 років народження. Курс підготовки тривав 5-6 місяців.

Загін УПА поповнювався не тільки українцями – у навколишніх селах знайшли притулок багато червоноармійців, які втекли з табору для військовополонених під Володимиром-Волинським. Росіяни, грузини, азербайджанці, дізнавшись про бойовий загін повстанців, примкнули до нього. Загальна чисельність повстанців у Вовчаку була 1000-1050 чоловік.

Вояки проводили різні військові операції, особливо нашуміла акція, коли протягом однієї ночі розібрали залізничну колію аж до м. Турійськ, щоб перешкодити нацистам вивозити молодь на роботу в Німеччину.

У березні 1943 р. на Турійщині були створені повстанські сотні, які об'єднувалися у групу під назвою «Озеро». Командував нею Юрій Стельмашук (Кайдаш, Рудий). Військова група «Озеро» складалася із трьох неповних куренів і охоронної сотні. Курінь Олексія Шума (Вовчак), організований 28 березня 1943 р. на хуторах довкола с. Скулин Ковельського району, складався з трьох неповних сотень, діяв переважно у Ковельському і північній частині Турійського районів. Сотня Лисого (прізвище Павлюк) організована 29 березня 1943 р. у с. Мочулки, контролювала Турійський район і північну частину Володимир-Волинського району. Сотня Бистрого (прізвище Шашкевич) створена і діяла в межах Любомльського району. Так відбувалося формування перших загонів УПА на Турійщині.

Наприкінці січня 1944 р. радянська влада, яка воювала з УПА, наказала знищити село Вовчак. За вказівкою «зверху» трактори розорали навіть могили загиблих повстанців. Сьогодні в урочищі залишилися тільки курган, могила семи вояків та кілька могил місцевих жителів. Понад 50 післявоєнних років урочище Вовчак було полем серед непрохідного лісу, за 6 км від с. Ревушки. Сьогодні Вовчак засаджений молодими соснами і ялинами, а про минуле нагадує інформаційний стенд і старий сільський цвинтар, куди на Великдень на могили родичів ще приходять селяни. В урочищі Вовчак від часу проголошення незалежності України часто проходять туристичні табори різних молодіжних організацій.

Зі спогадів

Данило Шумук (30.12.1914 – 01.05.2004), воїн УПА, політв'язень

«Під вечір ми приїхали до села Мочулки, що розкинулось під самісіньким великим Свинаринським лісом. Там уперше побачив я сотню УПА. В цьому селі відчувалось якесь виняткове пожвавлення. Люди були якісь живіші і певніші себе. На майданчику перед школою одна чота, повійськовому зодягнута, займалася упорядком, друга – військовим маршем йшла до польової кухні і співала: «Гей гу! Гей га! Прощай, моє дівча». Ми зупинилися біля квартири командира сотні. Командир, повідомлений своєю заставою про наше прибуття, миттю вискочив на вулицю і відрапортував, витягнувшись наструнко, Крилачеві про те, чим зараз займається сотня. Пізніше дав команду своїй господині накрити стіл».

Галина Коханська (1926 – 06.07.1993), начальник розвідки ВО УПА «Турів».

«Була на «Січі» майстерня, в якій ремонтували зброю. Очолював її високий широкоплечий брюнет Козаченко. Всі, хто там працював, були колишніми полоненими, як і він сам. Ремонтували карабіни, кулемети, міномети й гармати. Декілька разів виїздили в засідки на німецькі колони на шляхи Володимир – Луцьк та Володимир – Ковель – і завжди успішно. Серед слюсарів і механіків були ті, котрих німці в свій час відпустили для ремонту водопостачання у місті. ...На подвір'ї побачила маму, яка щось мішала в каструлі на плиті, складеній з п'яти цеглин. Привітались, а потім мама розповіла, що днями у неї були Залісний, Славко й Сосенко і запропонували їй бути адміністратором всіх шпиталів на «Січі». Медперсонал складався з лікарів Грифеля, Каро, Варма та одного військовополоненого росіянина. Лікарів із родинами у свій час наші викрали з гетто. Варм із дружиною були з Варшави, Грифелі – з Луцька. Фельдшери і медсестри –

частково з військовополонених, частково – з сільських медпунктів. Богун – фельдшер з великою практикою – та його дружина-медсестра працювали вже у шпиталі в Мочулках.

У лісі вже побудували бараки під шпиталі й треба було лише їх обладнати. Звідусіль звозили меблі та необхідний інвентар. Обладнували також операційну, палати, кухню, інші господарські приміщення та житло персоналу. Мама дала згоду і днями повинна була вже приступити до праці. Завгоспом був молодий узбек Микола, як він сам себе називав. Розмовляв змішаною мовою – здебільшого російською, всі дієслова вимовляв лише в чоловічому роді. Але всі звали його «дівчоною». Він, коли не спав, завжди співав. Особливо йому подобалась пісня «Ой дівчина жито жала, сіла на сніп, та й думала». Замість «дівчина» співав «дівчона», тому його так і назвали.

...Коли бараки під шпиталь уже були обладнані, у палатах приємно пахло живицею. Пізно восени шпиталі було передислоковано в село Овлочим Турійського району. Мама й сестра дуже зраділи нашій несподіваній зустрічі. Мене познайомили з лікарями Вармом, Грифелем, а також із Ташкентом та їх родинами. Останній – узбек за національністю, родом з Ташкента – був дуже хорошою людиною. За професією – вчитель, згодом – старший лейтенант радянської армії, після чого потрапив у полон. Розповідав, що йому вдалося втекти з табору під Грубешовом, де, в основному, тримали полонених вірмен, грузин, узбеків, азербайджанців і татар. Опинившись на «Січі», весь час просив допомогти йому визволити своїх земляків. Сосенко чомусь зволікав, але врешті-решт виділив йому чоту і табір було ліквідовано. Понад п'ятдесят вкрай виснажених людей привезли до шпиталю «Січі». Єдиним спасінням для них був режим та нормальне харчування. Мама доклала багато зусиль, щоб допомогти врятувати їх. Згодом, коли вони одужали і набралися сил, їх зарахували в охорону шпиталів. Командиром призначили капітана Ашота – вірменина. Грузини створили окремий відділ і брали участь у боях із окупантами.

Ташкент знав кілька мов сусідніх народів. Працював у політвідділі УПА, вів ідеологічну роботу серед колишніх полонених, редагував бюлетені, що виходили мовами кавказьких народів».

Фото з походу. Окопи в урочищі Вовчак.

КОМАНДИР «СОСЕНКО»

Фото з мережі Інтернет. Командир
«Сосонко» – Порфирій Антонюк.

Чота «Берези» (Андрія Марцинюка) з його куреня уславила всю Українську Повстанську Армію героїзмом у бою з гітлерівцями під Загорівським монастирем, де знищила понад півтисячі карателів. У тридцятичотирирічному віці, за рішенням військово-польового суду УПА, його розстріляли. Формальна провина звучала так: «Проти наказу переговорював з німецьким окупантом, чим виступив проти генеральної політичної лінії УПА».

Навколо діяльності Порфира Антонюка («Сосенка», «Кліща») (додаток) і судового вироку над ним ще довго ламатимуть списи дослідники історії Української Повстанської Армії, політики. Але ніхто вже не зможе заперечити того, що ця людина була сильною натурою, яка у відведений долею короткий і жорстокий час зуміла спалахнути на українському небосхилі яскравою зорею.

РІД ЗАВЗЯТИХ. У селі Нехворощах Володимир-Волинського району на Волині про родину Антонюків лишилися тільки спогади.

– На місцевому цвинтарі кілька років тому похоронили дружину Порфира Фроловича Клавдію Фоківну, – розповідає січовий побратим П. Антонюка Михайло Терещук. – Їхня дочка Ірина виконала мамин заповіт, привезла 95-річну стареньку у Нехворощі в труні з Львівщини, де довгий час разом мешкали, і повернулась назад.

Порфирова мати Євдокія померла в 1930-х роках від хвороби. Згодом ще одна трагедія спіткала їхню сім'ю. Якось увечері бандити вистрелили у вікно і вбили батька Фрола Григоровича, який сидів неподалік. Злочинців не знайшли.

Ніяк не клеїлось життя у старшого Порфирового брата Трохима. Він протестував проти польських порядків, вішав на нашій церкві Бориса і Гліба червоного прапора. Пробував перебратися в Росію. Але його затримали чекісти і повернули назад. Як тільки трапився набір емігрантів у Парагвай, Трохим з дружиною виїхав із села. Потім прислав листа, що переїхав до Аргентини.

Василя, неодруженого, під час війни вбили у Луковичах червоні партизани. Костя вивозили в Німеччину на роботи. Після війни він одружився. Нині вже покійний. По-різному складалося життя і Порфирових трьох сестер Марії, Квилини і ще однієї, яка вийшла заміж у село Сільце Горохівського району. Вони також уже покійні.

Порфир був беручий до всього. В польській армії виявив здібність до військової науки, закінчив школу підстаршин, одержав звання капрала. Оскільки сім'я була велика, а землі мало, то пішов у прийми. Мій батько спрягав свого коня з його конем і так орали, возили дрова, сіно. 1936 року в Порфира народився син Богдан, а 1939-го – дочка Ірина. Стало тісно сім'ї в одній приймацькій кімнаті. Порфир підучився столярувати і давай зводити власну хату. А тут і війна.

Порфир пішов служити у поліцію. Став комендантом постерунку в селі Олеськ нині Любомльського району. А як надійшла команда від ОУН покинути службу в німців, вночі втік у Свинаринський ліс.

Якось після жнив 1943 року Порфир приїхав з охороною у Нехворощі, зайшов до нашої хати і до мене:

– Треба на службу!

Так я потрапив у село Вовчак. Розташовувалося воно на території нинішнього Турійського району Волинської області. (Радянська влада стерла його з лиця землі). А разом зі мною і мої односельці Середя Олексій, Литвинчук Іван, Книш Гаврило, Литвинчук Артем, Гнатюк Василь [4].

ЗОРЯНИЙ ЧАС. Порфир Антонюк до будь-якої справи підходив з власною селянською філософією, яка базувалась на шануванні людини. Навіть у воєнний період він усе робив, наскільки це було можливо, щоб повстанці не перетворювались на лісових дикунів, не втрачали зв'язку з родинами, з цивільним життям і водночас виконували військові завдання, команди щодо спротиву окупантам. Село Вовчак для розміщення штабу «Січі» Порфирій обрав не випадково. Адже воно було ніби на острові: зусібіч його оточували непрохідні багна. Тут він організував роботу пекарні, бойні, м'ясарні, гарбарні, шевської та кравецької майстерень. На річці Турії працювали млин і тартак. У лісі були також старшинська школа УПА, зброярня та слюсарня, військовий шпиталь. Як згадує С. Новицький, у всіх цих підпільних установах працювали фахівці. Так, гарбарнею і м'ясарнею керували чехи, що добре розумілись на вичинці шкір та приготуванні м'ясних виробів. Головним лікарем шпиталю був єврей з Варшави Варм. Його дружина працювала тут же медсестрою. Другим лікарем теж був єврей, доктор Грифель з Луцька, що мешкав в одному бараці зі своєю родиною. Інструкції з озброєння надавав військовополонений радянської армії азербайджанець, старший лейтенант «Козаченко».

Аби все це господарство враз не зліквідували гітлерівці, Порфир Антонюк («Сосенко») розмістив у навколишніх підлісних селах Ревушки, Домінополь, Мочулки сотні УПА, на дорогах, що вели до Володимира-Волинського, Ковеля, Рожищ, повиставляв пости, застави. До них була проведена телефонна лінія.

Після нападів повстанців на німецькі фільварки, аби поповнити свої продовольчі запаси, здобути зброю, техніку, німці зробили у селах Домінополь, Туропин, Купичів, що розташовувались навколо «Січі», свої опорні пункти. Та вже 17 квітня 1943 року повстанська чота штурмувала ДОТ у центрі Домінополя і знищила німецьку залогоу. Полеглих упівців у цьому бою поховали в селі Вовчак. Але гітлерівців особливо роздратувало вбивство українськими месниками із засідки на шляху Брест-Ковель шефа спецвідділів СА, особистого друга Гітлера по партії обергрупенфюрера Віктора Лютце 3 травня 1943 року. Після цього окупаційна адміністрація вирішила ліквідувати «Січ». На неї були кинуті літаки, танки, автомашини, сотні солдатів. Ось як про це пише у своїх спогадах Данило Шумук: «За словами «Сосенка», у наступі з боку німців брало участь близько чотирьохсот вояків.

– Три літаки обстрілювали зі скорострілів Вовчак, – оповідав захоплено «Сосенко». – Два танки і біля двох сотень німців наступали на Ревушки. Зруйнувати німцям нашу Січ не вдалося. Вони лише запальними кулями спалили нам п'ять хат і вбили 14 стрільців. А ми їм підбили одного танка і три вантажні машини».

Кількість загиблих і поранених німців не відома, бо вони їх встигли забрати.

Часто радянська пропаганда дорікала українським повстанцям, що вони, мовляв, не пускали під укіс гітлерівських ешелонів. Справді, важко знайти факти, що стосуються підризу німецьких потягів, які прямували на радянсько-німецький фронт. Але їх легко знайти, якщо це стосувалося війни з УПА та українським населенням.

Зокрема, широко відомі факти, як сотні із «Січі» та організоване станичними цивільне населення з довколишніх сіл Турійського, Володимир-Волинського, Любомльського районів розбирали залізничну колію на чималих ділянках між Турійськом і Володимир-Волинським. Ця широкомасштабна акція на довгий час зупинила рух німецьких поїздів, що вивозили контингент і українських хлопців та дівчат на роботи у Німеччину.

Великий бій січовиків з німецько-польським каральним загonom понад 500 осіб відбувся 24 липня 1943 року в урочищі Абісінія поблизу села Літин, коли карателі при підтримці авіації вже встигли спалити село Туличів і знищити більше ста селян. У бою вбито за різними даними від 84 до 180 гітлерівців, кілька десятків узято в полон. Упівці в цьому бою захопили кілька ворожих вантажівок, пересувну польову кухню, радіостанцію. Втратили українські месники 22 бійців.

Активну участь курінь «Сосенка» брав у триденному бою з гітлерівцями 7-9 вересня 1943 року під селом Радовичі. Керував десятьма українськими повстанськими сотнями (в тому числі і сотнею артилерії) заступник командира групи «Турів» Олекса Шум («Вовчак»). З німецького боку воював також цілий полк. Крім того, у німців були панцерні автомобілі, кілька танків та бронепотяг. Повстанці пошкодили на панцернику радіостанцію, тому він помилково гарматним вогнем із залізничної колії знищив чимало своїх вояків. Усього, за німецькими даними, гітлерівці втратили під Радовичами вбитими і пораненими 208 осіб. Повстанські втрати були набагато меншими.

Коли нині дослідники заводять мову про інтернаціональний аспект Української Повстанської Армії, то їм не обминути курінь «Сосенка». Адже тут чи не найбільше було створено інтернаціональних підрозділів. Зокрема, діяв Азійський легіон, яким командував «Солом'яний» (майор Соловйов). Складався він із колишніх

військовополонених Червоної Армії, які втекли переважно з Володимир-Волинського табору. У легіоні було четверо вірменів, узбеків, татар... Чи не єдиний польський підрозділ УПА теж було створено на «Січі». Правда, згодом стали помічати, що з нього тікають вояки-поляки і передають інформацію про повстанські військові об'єкти, керівний та особовий склад підрозділів УПА шовіністично налаштованим польським партизанським загонам Армії Крайової. Тоді було прийнято рішення ліквідувати польську сотню, а заодно і польське село Домінополь, з якого було багато вояків цієї сотні.

Під час переправи зброї північним частинам УПА, азербайджанець, старший лейтенант «Козаченко», росіяни Мітяєв та Альоша змусили українця Андрія та росіянина Павлушу разом з ними перейти до червоних партизанів.

Але найбільшої шкоди січовикам завдала чота з Азійського легіону, якою командував «Ташкент». Під час наступу на «Січ» кількатисячного загону червоних партизанів під командуванням Петра Вершигори наприкінці січня 1944 року вона здала без бою греблю і міст через річку Турію у Домінополі, відкрила шлях до штабу «Січі» та до старшинської школи [4].

СУД. Навіть у мирний час, коли на відкритих судових засіданнях точаться дебати, змагаються сторони, ми часто обурюємось рішеннями вершителів закону. А що казати про жорстокий воєнний час, коли усього цього нема, коли навіть за необачне слово можна поплатитися власним життям.

Протоколи слідства та засідань військово-польового суду УПА у справі Порфирія Антонюка навряд чи існують. Тому ми можемо лише здогадуватись, які звинувачення були висунуті на його адресу за спогадами учасників тих подій. Зокрема, колишній курінний загону імені Богуна Віктор Новак («Крилатий») у п'ятому томі Літопису УПА (Торонто, 1984) [5] пише: «Вдруге викликав мене «Рудий» (командир військової округи «Турів») десь 2 або 3 січня 1944 року. Він повідомив мене, що я призначений на заступника кур. «Сосенка» (П. Антонюка), к-ра «Січі» на Володимирщині... Те, що сказав «Рудий», мене насторожило. Згідно з його характеристикою, відділи УПА на півночі були більше здисципліновані і загартовані у боях, бо, крім німців, тримали фронт проти червоних партизан... Тим часом на Володимирщині було відносно спокійно. За німецькими гарнізонами й рухами німецьких поліцейних відділів було неважко слідкувати. Були там сутички з польськими самооборонами й невеликими відділами АК, але їхня бойова вартість була відносно мала. Тому тамошні відділи УПА не мали такої дисципліни й бойової справності, як північні відділи. На «Січі» були теж різні групи, які «дармо з'їдають кусок насущного хліба», – говорив к-р «Рудий».

Звісно, чільників ВО «Турів» дратувало, що їхній підлеглий живе на «Січі» з дружиною і двома дітьми, інколи навіть їздить трофейним автомобілем. Вище згадувалось, що тут з родинами перебували і повстанські лікарі. Очевидно, вони належали «до груп, які даремно з'їдають кусок насущного хліба».

Щодо бойової дисципліни, то справді Порфира Антонюка можна було звинувачувати. Бачте, відпускав хлопців помагати самотнім матерям збирати врожай, дарма не гнав вояків, коли не дуже треба, під кулі. Так, через поломку повстанського танка він відмінив наступ на польських партизанів, що окошились у селі Купичеві.

Офіційне звинувачення Порфира Антонюка стосувалося ведення переговорів з німцями всупереч спеціальному наказу керівництва УПА про антинімецький

характер боротьби. Комендант «Січі» тричі пробував домовитись з місцевим німецьким командуванням про обмін полоненими. Так, в листопаді 1943 року делегація УПА на чолі з «Сосенком» вимагала від Володимир-Волинського крайсландвірта Остена відпустити з-під варти виконувача обов'язків політреферента Івана Андрощука («Андрія») та його секретарку «Оксану». Але з цього нічого не вийшло.

Після цієї невдачі «Сосенко» разом зі своїм штабом спробував порозумітись з керівництвом 16-тої німецької танкової дивізії четвертої танкової армії. Німцям пропонувалось в обмін на припинення репресій проти місцевого населення припинити диверсії на залізничних коліях. Вдруге було піднято питання про обмін військовополоненими. Німці, крім того, просили вступити у спільну боротьбу з червоними партизанами. Про питання, підняті німецькою стороною дізналось вище керівництво УПА і категорично заборонило контакти. Але «Сосенко» таємно відправив шефа розвідвідділу «Остапа» на третій раунд переговорів. Проте до них не дійшло, оскільки німці не звільнили з-під варти родини упівців. Після цього служба безпеки ОУН заарештувала всіх учасників переговорів, провела розслідування і передала справу військово-польовому суду УПА у складі голови: начальника військово-польової жандармерії Косаревича Олександра («Омелька»), членів суду: контролера проводу Північно-Західних українських земель «Золотаренка», сотника «Летуна». Дещо про перебіг засідання суду розповів політвиховникові куреня імені Святослава Василю Горуну у Володимир-Волинській тюрмі боєць УПА із села Маркелівки Олексій Воєвода:

– Ми, – каже Олексій, – стояли на Смолярах. Ось одного дня прибув зв'язковий і повідомив, щоб наша чота увечері була в повній бойовій на кольонії Почекайці, що біля Красностава. Під вечір ми прибули на цю кольонію і нас розмістили по хатах. Увечері десь біля години десятої прибігає чотовий і забирає нас п'ятьох з хати, в якій ми були, й веде з собою до хати, яка стояла в полі. Ми підійшли до тієї хати, увійшли в сіни й чотовий приказав щоб ми нікуди не виходили, а ждали вказівок. В сінях світився газовий ліхтар, стояли стільці, і ми присівши на них, здивовано дивились один на одного. Але не довго. Через хвилин десять прибігає, цей же самий чотовий і наказує: ти і ти – на двір під вікна, а мені і ще одному, говорить Олексій, наказав стояти в сінях, при дверях в хату, а цьому другому при дверях з подвір'я. Коли я так гляжу, каже Олексій, мій дружок вийшов надвір, та в цей час в сіни увійшла велика кількість незнайомих мені людей. Підійшли до дверей, я їм відчинив їх, і вони увійшли в хату. З усіх їх я впізнав «Сосенка» і помітив, що його руки були зв'язані. По моїй шкірі пройшов мороз, розповідав Олексій, але мені приказали зачинити двері, і я остався в сінях. Однак я потихеньку відкрив двері, хоч нічого не бачив, але дещо чув і то добре. По інтонації і по всій цій метушні я зрозумів, що, мабуть, буде суд і то, мабуть, над Сосенком.

І правда, в скорому часі я почув такі слова: Сосенко – це псевдо, а прізвище Антонюк Прохор з села Русців, Бискупичі (тепер Нехворощі), скажи, від кого ти одержував наказ вести переговори з німцями? Що відповів Сосенко, я не почув, каже Олексій, а на питання: навіщо ти віддав «Січ» Ковпаку й пропустив його через Волинь у Карпати, то я почув, як відповів Сосенко. Він сказав голосно й чітко, що в нього був наказ від командира групи, щоб Ковпака пропустити, письмове розпорядження я вам дав, і воно повинно бути в моїй справі. Більше я нічого не чув, ні від суддів, ні від Сосенка, бо хтось з них вийшов на двір і двері закрив.

Суд над Сосенком ішов десь біля години. Після закінчення Сосенка із зв'язаними руками і з накинутим мішком на голову вивели з хати, посадили на сані і там же десь недалеко від цієї хати розстріляли.

Хтось з-поміж нас запитав Олексія: невже ж ти не почув, як вони себе звали, хто ж то був? За одного можу сказати це – Верховинець (командир бригади військової округи «Турів» Григорій Грицюк – І.О.). А чи був Рудий? – хтось запитав. Я його не впізнав, але потім хлопці говорили, що й Рудий був. А втім, яке це має значення, хто і як його звати. Вбили свою людину і ще яку людину».

До речі, рішення суду у справі Порфира Антонюка затвердив командир УПА «Північ» Дмитро Клячківський.

ВІДГОМІН. 14 вересня 2003 року Володимир-Волинська міськрайонна газета «Слово правди» надрукувала виступ колишнього члена юнацької сітки ОУН, а з 1943 року – кушового суспільника Олексія П'ятохи «Як загинув Сосенко», який зазначає, що йому дещо більше відомо. Він, зокрема, пише: «Не під силу було капралові командувати таким загonom УПА від 400 до 600 чоловік». Але за такою логікою, чи під силу було керувати групами загонів і, зрештою, усією Українською Повстанською Армією, її командирам, які за результатами військового вишколу мали звання не вище поручника (лейтенанта)? Очевидно, Олексій П'ятоха не аналізував військових звань чільників УПА. Зрештою, питань про військове звання Порфирія Антонюка не виникало у його вищого керівництва.

Далі Олексій П'ятоха зазначає: «А Сосенко був розстріляний службою безпеки за те, що не виявив своєчасно наближення червоної партизанки, не вступив організовано в бій або не відвів своєчасно курінь від зіткнення з червоними. (Як мудро: не вступив у бій – винен, і вступив у бій – теж винен!!!)

Червона партизанка під командуванням Вершигори раніше зав'язала бій в Туропині за залізничну станцію з німцями. Гарматну стрілянину добре було чути до Вовчака. Сосенко ж не вислав розвідки у напрямку стрілянини, а спокійно сидів (!?) на місці. Крім того, при Січі було організовано і добре озброєно вірменський загін із радянських полонених. При наближенні червоних вірменський загін зрадив і перейшов до червоних, яким показав дорогу до школи старшин УПА. Зав'язався нерівний бій, всі(!!!) курсанти школи загинули. Але ще була можливість відвести повстанців Січі. Я бачив, як майже 30 повстанців йшли через села Кисилівка, Тульчин, Хворостів, Яковичі, Нехворощі на південь, тягнули парою коней гармату. Рештки змучених повстанців відступали на південь в Завидівський ліс».

А ось як ситуацію напередодні наступу кількатисячного партизанського загону Петра Вершигори змальовує безпосередній учасник подій С. Новицький у п'ятому томі Літопису УПА [5]: «Під час рейду Вершигори був в околиці Свиначинських лісів лише курінь під командою Порфирія Антонюка («Сосенка») і деякі місцеві підпільні групи.

Коли ми приїхали до села Вовчак у Свиначинських лісах, там вже знали про загін Вершигори. Командир П. Антонюк висунув сотні УПА до сіл на південно-західному боці Свиначинського лісу, щоб «привітати» більшовиків, і була заалармована ціла околиця. Звичайно, наші, здається, тоді точно не знали, куди далі підуть більшовики та які в них сили.

Пару днів пізніше привели до Вовчака двох італійських полонених з залоги в Турійську, що охороняли залізницю Володимир-Ковель. На них наскочили більшовицькі партизани й розбили їх. Наші полонені втекли на українські села.

Рівночасно наша розвідка доносила, що червоні вже по цей бік залізничної лінії, зовсім недалеко від Свинаринського лісу...

Почалася підготовка становищ. Наше командування, мабуть, рахувалося з можливістю, що доведеться відступати, бо був наказ магазинувати або вивозити на села те майно, якого не можна заховати на місці».

Як бачимо, не «сидів спокійно» Порфирій Антонюк, а все робив, що належало, у тодішніх обставинах. А щодо того, що «всі курсанти школи старшин УПА загинули на «Січі», то такого сказати не наважився навіть командир червоних партизанів Петро Вершигора, який у своїй книзі «Рейд на Сан і Віслу» чимало сторінок присвятив героїзації власних діянь. Та про школу старшин на «Січі» він написав: «Лісові чорти» (курсанти школи), кидаючи зброю, розбіглися в різні боки. На полі бою залишилося кілька десятків трупів». Тож дивним виглядає безапеляційне паплюження пам'яті командира «Сосенка» з боку побратима по боротьбі за Українську державу [4].

Фото з походу. Музей на території урочища «Січ» Вовчак».

НОВИЙ ЗАГОРІВ: МАРШРУТОМ ЧОТИ БЕЗСМЕРТНИХ

Фото з походу. Меморіальний комплекс та Загорівський монастир.

Ніколи не вмирають у пам'яті народу події, які засвідчують його героїзм у боротьбі за свободу. Одним із символів такої героїчної боротьби є Різдво-Богородицький храм у селі Новий Загорів Локачинського району на Волині, що залишився від колишнього монастиря.

У вересні 1943 р. чота (чота – військове формування із 10-36 осіб) особливого призначення під командуванням Берези (уродженець села Береззя, нині – Сьомаки Луцького району – Антон Марценюк, у повстанському підпіллі – Андрій, Федір), яка була підпорядкована безпосередньо командирові загону імені Івана Богуна, напередодні повернулася у «Січ» (село Вовчак) із рейду на Закерзоння. Тут же отримала від командира загону ім. І. Богуна, коменданта «Січі» Сосенка (справжнє ім'я – Порфирій Антонюк) нове завдання і, виконуючи наказ, прибула в Новий Загорів у п'ятницю 10 вересня 1943 р. наприкінці дня. На постій вояки розташувалися в дерев'яному приміщенні школи біля монастиря.

Удосвіта 11 вересня (близько 5-ї год.) повстанські дозори зауважили, що до села з двох напрямків рухаються криті брезентом вантажні автомашини, у яких німці зазвичай перевозили живу військову силу. Чота по тривозі зайняла вогневі позиції, які було влаштовано довкола монастиря у травні того ж року під час спільного вишколу упівців та сільської самооборони.

Через кільканадцять хвилин розпочався бій. Майже всі вояки зі складу чоти за походженням – селяни, декотрі свого часу служили у Війську Польському і 1939 р. воювали у ньому проти гітлерівців. Інші за завданням ОУН від початку гітлерівської окупації були спочатку в українській допоміжній поліції в Горохові, звідки весною

1943 р. під час нападу на місто повстанського відділу Олексія Брися (псевдо – Остап) організовано перейшли в УПА. Загалом у складі чоти до початку бою було 44 вояки, до яких перед самим боєм долучився зв'язковий Андрій Бурачинський (Черешенко), котрий прийшов у чоту із «Січі».

Всі вояки були достатньо навченими і вже випробуваними у бойових діях, всі добре володіли зброєю.

У 1943 р. на Волині від весни до пізньої осені тривали масові каральні акції гітлерівців, спрямовані на придушення руху опору, а тому військової потуги окупантам не бракувало.

На ту пору загальне керівництво каральними акціями на Волині здійснював опергруппенфюрер СС, генерал поліції Еріх фон дем Бах. До проведення каральної акції в Новому Загороді були залучені також підрозділи польської допоміжної поліції, що її створили гітлерівці після відходу української допоміжної поліції в УПА. Чисельність залучених до бою карателів могла бути від повстанської чоти більшою приблизно у разів двадцять, за іншими свідченнями сягала тисячі осіб, хоч конкретних даних, які це підтверджують, не виявлено.

Від 1943 р. існує версія, що про прихід чоти у Новий Загород окупантам повідомив тутешній селянин Архип Калиш (ліквідований пізніше Службою безпеки ОУН). Він доповів про повстанців полякам із відділу допоміжної поліції, що охороняв гуральню на фільварку у с. Конюхи неподалік від Нового Загорова. Але цілком імовірно, що трагічні для повстанської чоти події зумовила контррозвідка НКВС, що намагалась винищувати українських патріотів руками гітлерівців, таким чином відвертаючи увагу окупантів від ковпаківців, які після розгрому в Карпатах пробиралися малими групами на схід.

Приблизно до полудня 11 вересня повстанці трималися в окопах. Завдяки рельєфним особливостям місцевості укріплення виявилися надзвичайно зручними для оборони і попри значно меншу чисельність повстанців надавали їм перевагу над ворогом. За багатьма свідченнями саме на початку бою ворог, котрий сподівався заскочити повстанців зненацька і не очікував на такий злагоджений опір, зазнав чи не найбільш масових втрат. За свідченнями кількох мешканців Нового Загорова, усіх своїх пораних та вбитих вояків карателі зразу ж відправляли автомашинами в місце, де дислокувались їхні підрозділи. Навзамін вантажівки привозили їм підмогу. Збільшувалися втрати і в повстанських рядах. Першим серед українських вояків загинув уродженець с. Скобелка Горохівського району Іван Книш, котрий в чоті був кухарем. Удосвіта він пішов до знайомої вже сільської хати по молоко і потрапив під обстріл. Від кулі снайпера незабаром поліг уродженець села Квасів Горохівського району, кулеметник Іван Майко (Славко). А з приходом танків (прибули з Володимира-Волинського) українські вояки вимушені були залишити окопи і зайняти оборону в стінах колишнього монастиря та в Різдво-Богородицькому храмі. Тут після полудня витримали і бомбардування, яке дезорганізували вдало використаними сигнальними ракетами, частково спрямувавши ворожий удар з повітря на окопи, що були вже зайняті карателями. Приголомшений таким поворотом подій, знову в атаку ворог піднявся не скоро. Після того, як повстанці підірвали одну танкетку, бронетехніка надто близько до монастирських стін не під'їжджала. Бій продовжувався. Коли звечоріло, нацисти підпалили найближчі до монастиря сільські садиби і при світлі пожеж продовжували обстріл.

Пізнього вечора 11 вересня двоє легкопоранених повстанців – Петро Коцюба (Грізний) та Федір Бабій (Макаренко), – які добре володіли німецькою мовою, за наказом чотового Берези пробралися крізь вороже кільце. Мали, очевидно, завдання організувати удар по ворогові ззовні, яке, з незалежної від них причини, зреалізувати не змогли. А близько півночі несподівано для всіх пострілом із пістолета у скроню урвав собі життя Береза. Відповідь на те, чому цей вольовий сміливий командир, який і за лічені хвилини перед самогубством ніяк, за спостереженнями Захара Грибка (Гриб), не показував на людину, котра запанікувала й не володіє собою, раптом застрілювався, залишається у здогадах.

Один із таких здогадів підказує, що причиною самогубства міг бути грипс від Сосенка (таємна записка), що його перед самісіньким боєм приніс у чоту із «Січі» і віддав заступникові командира чоти Андрій Бурачинський. Цілком можливо, що тим грипсом Сосенко відмінив свій попередній наказ, виконуючи який, чота мала дислокуватися в Новому Загороді. Але склалося так, що грипса чотовий зразу не прочитав, а коли прочитав після кількох годин вельми втратного для чоти бою, якого міг уникнути, то збагнув, що сталося невинуватим і виходило, що сталося наче з його вини. Тож сам собі виніс смертний вирок. За свідченням Захара Грибка, з того ж пістолета застрілювався, стоячи над тілом Берези, його заступник, уродженець нинішнього смт. Мар'янівка Горохівського району Михайло Ліщук. Командування чотою прийняв її політвихователь Гива (за деякими припущеннями – уродженець с. Підбереззя Горохівського району Михайло Іщук, хоч достеменно ім'я та прізвище Гиви встановити не вдалось).

Удосвіта 12 вересня (орієнтовно між 4 і 5 годинами) повстанці, які не були поранені, пішли на прорив і вийшли з оточення. Вояки, котрі через поранення прориватися не могли, забезпечили їм прикриття і продовжували утримувати монастир. З ними залишився рідний брат Михайла Ліщука Григорій, котрий іти на прорив не схотів і поліг смертю героя, та двоє інших повстанців, які, коли закінчилися набої, сховалися в якомусь із монастирських льохів. Карателі вступили у монастирські мури лише близько полудня 12 вересня. Живим до рук їм не дався жоден повстанець (додаток *наказ*). Було зрозуміло, що якась частина українських вояків із оточення вийшла, і це відбирало у карателів відчуття перемоги. Вони були розлючені тим, що так довго не могли здолати опору жменьки відважних, та ще й частину їх випустили з непробивного, здавалося, кільця.

Серед загиблих повстанців, що їх знесли під північну стіну храму, побачили одного з простріленими грудьми і в німецькій формі. Його повісили біля храму. З усіх вояків, котрі були у складі чоти, німецьку форму носив лише один – уродженець с. Скобелка Степан Хринюк (Терен). Загалом чота втратила в тому бою 29 вояків.

У ніч із 12 на 13 вересня, всупереч забороні окупаційної влади, новозагорівські селяни поховали їх поряд із храмом. 16 осіб зі складу чоти вийшли з бою живими. Про втрати карателів із найбільшим, очевидно, наближенням до правди говорять опубліковані 1949 р. в підпільному упівському журналі спогади повстанця Петра: «У цьому нерівному бою загинуло близько 400 німців». У 1989 р. кілька мешканців Горохова під орудою колишнього учасника повстанського руху, а згодом голови Волинського крайового братства ветеранів ОУН і УПА Мелетія Семенюка за сприяння місцевих мешканців і всупереч заборонам тодішньої влади звели на могилі героїв УПА дерев'яний хрест. То був перший на могилі за всі повоєнні роки

пам'ятник. А перший демократичний мітинг на вшанування пам'яті героїв, який, за різними підрахунками, зібрав від десяти до п'ятнадцяти тисяч людей з усіх кінців України, відбувся 9-го вересня 1990 р. І знову – всупереч всім намаганням тодішньої влади не допустити невгодне їй зібрання чи зробити усе, аби воно було якомога меншим. Тоді ж на вшанування пам'яті героїв уперше за всі повоєнні роки прогрімала над Новим Загоровим сальва із «козацької» гармати, яку здійснили козаки із Запоріжжя. Прикметно, що першу за всі повоєнні роки панахиду здійснив на повстанській могилі тодішній єпископ Ужгородський і Виноградівський Володимир (в миру – Василь) Романюк – майбутній Патріарх Київський і всієї Руси-України УПЦ КП. Також тут побував майбутній лідер Народного Руху України В'ячеслав Чорновіл. Вшанував пам'ять полеглих повстанців у Новому Загорові й онук провідника українських націоналістів Степан Бандера.

У 2003 р. на упівській могилі біля Різдво-Богородицького храму замість дерев'яного хреста було встановлено і освячено монументальний пам'ятник (фото). Створили його волинські скульптори Ірина та Іван Дацюки. З 1990 р. найближчої неділі до свята Усікновення (11 вересня) біля стін монастиря відбуваються вже традиційні велелюдні мітинги на вшанування пам'яті героїв УПА. Тут же проходить і традиційний обласний конкурс стрілецької та повстанської пісні.

А з південного від Різдво-Богородицького храму боку за кількадесят метрів височіє ще один пам'ятник. Це – символічна могила-курбан. У вересні 1941 р. жителі довколишніх сіл насипали цей курбан на вшанування пам'яті жертв енкаведистського розстрілу в Луцькій в'язниці, де 23 червня того року без суду та відповідного присуду було страчено і 18 мешканців Старого Загорова, 2 – Нового Загорова, 7 – по-ближнього Защитова, 12 – Білополя та Кутів, що теж є неподалік. Символічну могилу в 1941 р. освятив і виступив перед громадою з яскравою промовою-проповіддю полум'яний патріот України тоді ще ієрей Володимир Мисечко. Вже в сані протоієрея він був заарештований гітлерівцями у вересні 1943 р. в Рівному. Страчений там 15 жовтня того ж року в числі інших заручників, яких було знищено німецькими окупантами після спрямованих проти них провокаційних терактів, вчинених червоними партизанами. За роки радянської влади курбан був частково розгорнутий. Відновлено його в 1992 році, в незалежній вже Україні.

ЗАГОРІВСЬКИЙ МОНАСТИР. Назва села походить від прізвища Загорівських, родовим осідком яких був Старий Загорів. Заснований монастир був Петром Загорівським у XVI ст. Перша згадка про монастир датується 1566 р. і повідомляє, що за своє зцілення від хвороб шляхтич Загорівський розпочав будівництво мурованого храму на місці дерев'яного. За переказами, монастир заснували у другій половині XII ст. ченці з Києва, які рятувалися від татаро-монгольської навали. Наступний власник Нового Загорова – Фадій Чацький – прибудував до вівтарної частини новий монастирський двоповерховий братський корпус.

Монастир до 1719 р. був православним, потім прийняв унію. В монастирі перебував Йов Кондзелевич, відомий перш за все тим, що у 1698-1705 рр. він з групою монастирських живописців виконав найвідоміший твір свого життя – п'ятиярусний іконостас для монастирської Воздвиженської церкви у Скиті Манявському. Український іконописець в Загорові впровадив малярську й сніцарську школи. На той час ще молодий Йов для монастиря виготовив кіот (престол). У Загорівському монастирі були виготовлені рукописні книги: Златоструй, Євангеліє, Мінеї. У 1839 р. монастир було віддано православним. Під

час боїв у Другу світову війну монастир було сильно пошкоджено – лишилися практично голі стіни. З 1990 р. обитель стала місцем паломництва.

Монастир був зруйнований, але не скорений і чудом, частково уцілів до наших днів. Похмурий зраниений кулями, снарядами, бомбами монастир немов очікує на розуміння всіх, хто зустрінеться з ним поглядом і разом з тим повинно статися чудо: монастир повинен засяяти в тій красі, якій він перебував до війни.

Зі спогадів

Антон Хомович Марценюк

Командир чоти Антон Хомович Марценюк (Береза, Андрій, Федір) виховувався у с. Береззя в досить чисельній патріотично налаштованій родині. У 1940 р., коли НКВС «за націоналізм» заарештував двох його братів та сестер, змушений був піти в підпілля. Від переслідування міг якийсь час переховуватись у Козятині Горохівського району та селі Княже, тепер Сокальського району Львівської області. Брати Берези Олексій та Іларіон розстріляні НКВС в Луцькій тюрмі під час масового розстрілу її в'язнів 22-23 червня 1941 р. (за різними даними було страчено від 2000 до 4000 осіб). Сестри Тудора і Павлина залишилися живими. Але Тудора, зазнавши на допитах диких тортур та знущань, вийшла на волю з порушеною психікою. Павлина пізніше була в УПА, псевдо – Олеся. Востаннє рідні бачили її живою в 1945 р. За завданням ОУН на початку гітлерівської окупації Марценюк служив у Горохові в українській допоміжній поліції, де командував відділом. За свідченнями Анастасії Коток, яку врятував від німецької неволі, та деяких мешканців Горохова, котрі його знали, допомагав українським юнакам і дівчатам уникати відправки на роботу до Німеччини.

Фото з походу. Сучасний стан Загорівського монастиря.

7. Підсумки, висновки та рекомендації

З туристської сторони район доволі цікавий, не складає жодних проблем у орієнтуванні, подоланні природніх перешкод. Доволі легко можна зійти з маршруту та при необхідності добратися до районних центрів. Єдиним недоліком можна назвати – нестача питної води по лінії маршруту. Воду потрібно набирати в сільських колодязях.

Найбільшими перевагами маршруту є: 1. Поєднання історичних та географічних об'єктів на доволі близькій відстані; 2. Зручність проведення польових досліджень; 3. Безліч місць для безкоштовних стоянок, навіть біля орендованих водоймищ (ночівля за селом Міжлісся) чи приватних угідь (ночівля за селом Осекрів); 4. Можливість проведення технічно-ремонтних робіт в населених пунктах у разі виходу зі строю засобу пересування.

Найбільшими недоліками є: 1. Незадовільний стан доріг; 2. Місцями відсутній сигнал мобільного зв'язку.

Картографічний матеріал, який використовувався під час походу, відповідав ситуації на місцевості. Єдине, що викликало незручності, це ліс в Турійському районі, де відбувались основні дослідження, був уже розбитий новими квартальними стовпчиками, а на картах ще старі, які досить утруднювали орієнтування на даному відрізку походу. Маршрут група проїхала на дорожніх та горних велосипедах «Ardis», «Rokraider» та інших веломашинах китайського виробництва, достатньо надійних для такого шляху. Вартий уваги і варіант проходження маршруту у зворотному напрямі. Район походу багатий на різноманітні природні, історичні та культурні пам'ятки, організації і проведення краєзнавчої роботи. Його учасники добре засвоїли практичні навички діяльності в туристських походах і готові до участі в наступних категорійних походах. Рішення, прийняті на маршруті, не призвели до порушень техніки безпеки, травм, виникнення аварійних ситуацій. Оптимальні строки проведення подорожі за даною ниткою маршруту у травні та червні. Матеріали, які були зібрані під час подорожі та досліджень використовуються на уроках географії, історії України, історії рідного краю в загальноосвітніх школах I-III ступенів №3, 16 міста Луцька, на заняттях у гуртках Центру туризму, спорту та екскурсій. А також використовуються у навчальному процесі на факультетах: історичному, географічному та туризму в Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки, так як саме від них, було отримане завдання про дослідження району подорожі (див. додатки).

Підсумки. Обраний маршрут доступний для школярів з середнім рівнем фізичної підготовки.

Учасниками даного походу були діти, які закінчували 9 клас. Їх фізична підготовленість дозволила пройти маршрут досить динамічно, без зайвих зупинок. Маршрут вийшов насиченим, як з інформаційної, так і зі спортивної сторін. Велика різноманітність перешкод. Рельєф, дав можливість перевірити учасників походу на витривалість та дії у специфічній місцевості, застосовуючи різні технічні прийоми, орієнтування в поліській місцевості, подолання водних перешкод, безпосередньо болото, рух високотрав'ям, бруківкою, ґрунтовими розмитими та піщаними дорогами.

Мету, яку ми ставили перед собою досягли.

Даний звіт розміщений на сайті <http://turist.pp.net.ua>.

Висновки. Весь маршрут добре забезпечений водою, правда брати її доводиться з колодязів у місцевих жителів. Джерело на маршруті лише одне поруч села Цеперів вкінці маршруту. Дровами маршрут також добре забезпечений.

Магазини та установи працюють в основному з 9:00 до 18:00. Потрібно звернути увагу, що не у всіх магазинах видають касові чеки, якщо потрібно звітуватись по придбаних продуктах.

Рекомендації. Даний маршрут можна рекомендувати для дітей 9-10 класів та дорослих груп. Окремі ділянки маршруту можна рекомендувати для одноденних мандрівок, ступеневих походів для менш досвідчених туристів. А окремі його об'єкти в селі Затурці, Новий Загорів давно вже стали екскурсійними об'єктами для людей різного віку та спортивної підготовки.

Тактика. Готувати групу з запасом витривалості – висока вірогідність, що знадобиться (не надіятись на «авось»), також із запасом психологічної стійкості (так як мандрувати в міжсезоння досить ризиковано, адже погода має здатність дуже швидко змінюватись); враховувати що середня швидкість руху складає приблизно 15 км/год.; вміти діяти при різкому погіршенні погоди (швидко поставити палатки, перед штормова підготовка табору, вірна постановка, окопування та розтягування палаток); короткі шквали та зливи – перечікувати під тентом. Під постійним дрібним дощем – рухатись у вітровках та міцних синтетичних штанах; часто митись; не нести в похід скло, пластик та метал, по можливості – знешкоджувати пластикове сміття, перепалювати та закопувати металеві банки.

Спорядження. Для вдалого проходження маршруту можна брати газовий балончик: він потрібний для приготування їжі, може також знадобитись при різкому погіршенні погоди для обігріву групи; мати спорядження на випадок холодів та шквального вітру (вітровка з капюшоном, бафф на обличчя, міцні штани, рукавички, вело окуляри з прозорим склом); ланцюгова пилка краща для нарізки дров, сокира також обов'язково потрібна; для відсидок під час коротких шквалів та злив дуже зручний груповий поліетиленовий тент, бажано два, один для групи, інший для велосипедів: під час дощу можна встигнути віддихнути і пообідати в теплі. На стоянках чудово працював тонкий тент з тканини; мати із собою GPS (на випадок «ЧП») + хороші карти, для мандрівок лісовими нетрями; мати збалансований ремонтний набір для велосипедів; мати достатню кількість сухих щіпок або сухого спирту в костровому наборі. Дуже допомогло те, що кожен учасник на свій велосипед мав запасну камеру, так як були різні діаметри коліс, що набагато пришвидшувало в подальшому заміну пробитої камери.

Харчування. Подорожуючи Волинню з продуктами проблем не повинно виникати, адже практично в кожному селі можна придбати свіжі продукти. В магазинах все свіже, тому ми закупували все по необхідності в селах на маршруті. Ціни практично як у місті.

Медичне обслуговування. Похід короткотривалий, хоча ризик загострення хронічних захворювань є завжди. Обов'язково взяти ліки від можливих «своїх» хвороб; якщо учасник знає, що в попередніх походах були проблеми, то в індивідуальній аптечці він обов'язково повинен мати свої ляки, які допомагають йому найкраще; за час походу знадобиться: мазь Пантестин (опіки), зеленка + пластир (дрібні травми), рулонний лейкопластир широкий та вузький (мозолі на руках!), протизапальна мазь (втомленість м'язів), вазелін, дитяча присипка (від запрілостей та потертостей), фармацитрон (ОРЗ, грип).

Мобільний зв'язок, GPS, можливість підзарядки батарей. Мобільний зв'язок на всіх ділянках маршруту практично стабільний (він присутній на 80% часу). Найкраще всього покриття у операторів МТС, Київстр та Лайф.

В якості GPS-навігатора використовувався GPS-модуль під CF-роз'єм. Карти генштабівські 500-метрові, які доступні для скачування в інтернеті, а також карти з GoogleEarth, скачані і прив'язані з допомогою програми MapBuilderv1.8. Оскільки орієнтування на маршруті досить однозначне, GPS використовувався лише в урочищах Тайшин, Селище Велике, Свиначинський ліс (через нещодавню заміну кварталних стовпчиків з новою номерацією, що не відповідала робочій карті).

Можливість підзарядки телефонів та батарей є у всіх селах на маршруті. Нами використовувались зовнішні акумулятори Power Bank, що знімало потребу в звертанні до сільських жителів.

Організація ночівель в поході. Всі ночівлі організовувались в палатках. При поганій погоді можлива організація ночівель в школах населених пунктів.

На даному маршруті дуже мало джерел, тому вода бралась для приготування їжі з колодязів. Всі місця набору води і єдине джерело, яке ми зустріли на маршруті зображені на картах денних переїздів.

На маршруті ми користувались картами: Топографічна карта. Україна. Масштаб 1:100 000. Частини: 33-Маневичі, 46-Луцьк; 32-Ковель, 45-Нововолинськ; 58-Червоноград, 73-Кам'янка-Бузька., а в складних місцях для орієнтування GPS навігатором. Єдиний недолік карт серії друку «Київська військово-картографічна фабрика», це те, що вони російськомовні та досить старі 2001 року.

Місця, які ми обирали для ночівель досить добре забезпечені дровами.

Фото з походу. Ремонт задньої перекидушки.

8. Додатки

Комплектація технічного ремонтного набору

Ремонтний набір: основні інструменти

- шестигранники S2; 2,5; 3; 4; 5; 6; 8
- ключі рожкові S8; 9; 10; 15
- ключі конусні S13; 15
- зйомники шатунів
- зйомники трещітк
- надфіль
- полотнище ножівкове 15-20 см
- дюбель (пробійник)
- шило
- райбер
- сокира маленька
- плоскогубці
- прес ланцюга
- ключ спицевий
- пінцет малий
- викрутки (+; -)

матеріали

- замок ланцюга 8 – 9
- дріт мідний 0,5 – 1 мм
- стрічка ізоляційна
- паста миюча
- ганчірки
- рукавички поліетиленові
- троса гальмівні – 8 шт.
- троса заднього перемикача 4 шт.
- троса переднього перемикача 4 шт
- покриття
- тканина прогумована для ремонту покриттів
- замок ланцюга (4 штуки)
- педалі легкі
- ексцентрик задній (різьба прорізна)
- болт затягування шатунів
- кульки: D 6,3 – 9 шт.
- кульки: D 5 – 9 шт.
- кульки: D 4 – 3 шт.
- кульки: D 3,175 – 15 шт.
- мастило густе 2 – 3 куба
- мастило для ланцюга
- шприц з тонкою голкою
- кріплення M5, M6, M3 (гвинти, гайки, шайби)
- дріт мідний (або в'язальний)
- шнур міцний D 2 – 4 мм,
- лента перфорована

- труба дюраль D 10 – 12 мм
- клей універсальний
- Ремонтний набір – особистий
- насос універсальний
- інструмент нестандартний (ключі)

матеріали

- шпичі: 3 шт. – задня права; 2 шт. – задня ліва; 2 шт. – передня
- латки: D 1,5 см – 3 – 5 шт.
- латки: 1,5 x 2,5 см – 2 шт.
- наждак, клей, лезо, голка, нитки
- ковпачок металевий (для камери)
- камера – запасна (під свій діаметр)
- колодки гальмівні 2 – 4 шт.
- щітки для ланцюга

Оцінка придатності інвентарю, рекомендації щодо спорядження та інвентарю.

Туристське спорядження групи в основному витримало експлуатацію, та залишилося в доброму стані. За період походу було замінено 2-ві камери на передніх колесах, перемотана задня «перекидушка» та заварена ліва педаль. У період міжсезоння потрібно використовувати теплі спальні мішки. Не дивлячись на досить теплі дні, ночі все рівно можуть бути досить холодними.

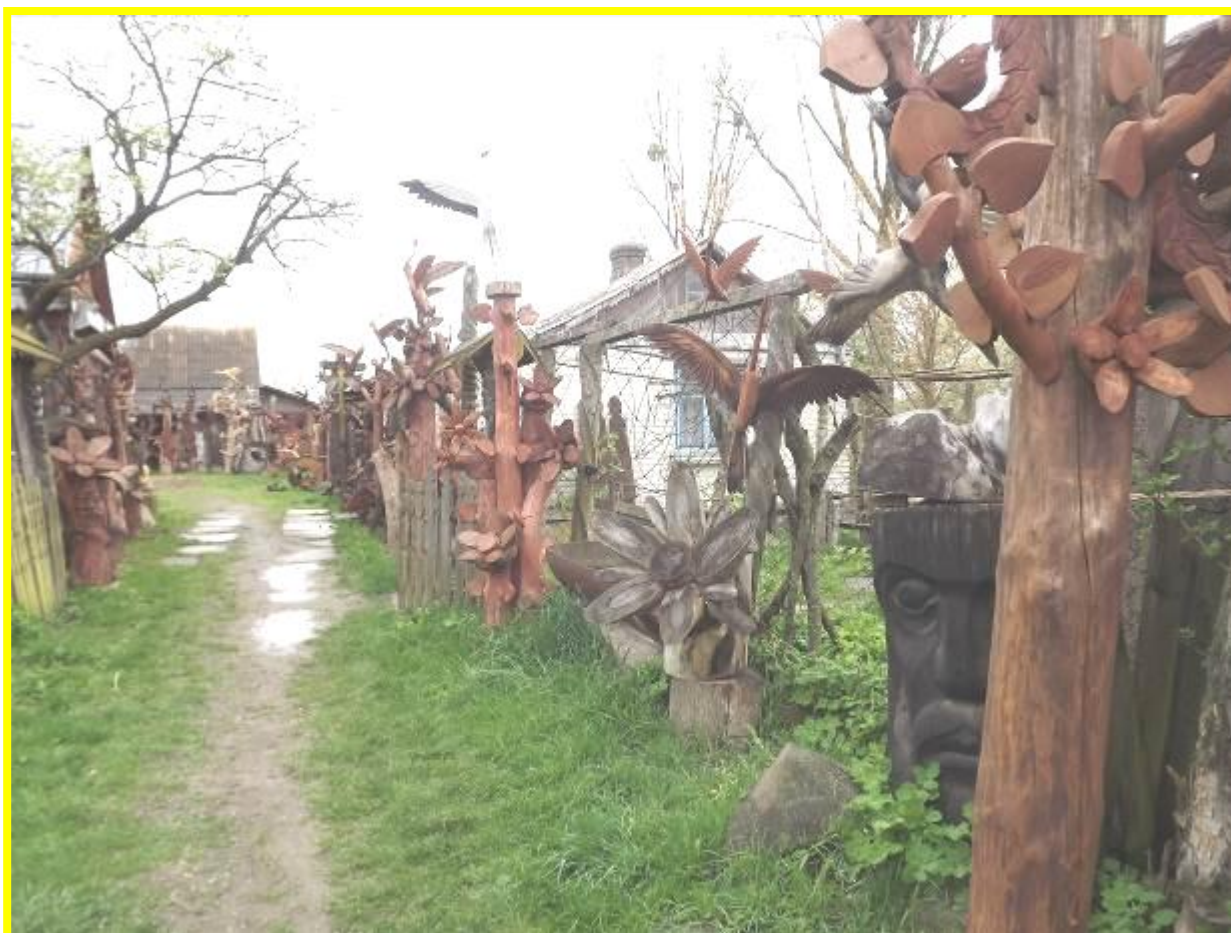

Фото з походу. Обійстя місцевого умільця жителя села Міжлісся.

Кошторис витрат

№ п/п	Вид витрат	На 1 особу	На групу в 8 осіб
Кошти надані управлінням освіти			
1.	Харчування в поході	100 грн.	800 грн.
Батьківські кошти			
2.	Дорожні витрати	0 грн.	0 грн.
3.	Газові балони	30 грн.	240 грн.
4.	Страхування від нещасного випадку	09 грн. (1.50 грн. на 6 днів)	72 грн.
3.	Купівля медикаментів для аптечки	30.00 грн.	240 грн.
4.	Купівля окремих велозапчастин	60 грн.	540 грн.
5.	Витратні матеріали: фотографії, канцтовари.	30.00 грн.	240 грн.
Всього:		253 грн.	2024 грн.

Перелік групового та особистого спорядження

Групове спорядження			Особисте спорядження		
Назва	Кількість шт.	Загальна вага, (кг)	Назва	Кількість шт.	Загальна вага, (кг)
Намети	2	6,0	Рюкзак, велорюкзак	1	2,0
Компас	2	0,15	Спальний мішок	1	1,5
Аптечка	2	0,5	Килимок туристський	1	0,3
Продукти	1	60	Кружка, ложка, миска	1	1,5
Котли туристські	2	1	Засоби гігієни	1 к-т	0,5
Ремонтний набір	2	2	Куртка, накидка	2	1,5
Кострове (тросік, черпак, газ. балончик)	3	0,7	Костюм спортивний	2	1,5
Сухий спирт, сірники	2	0,2	Взуття (кросівки, сандалі)	3	2,2
GPS навігатор	1	0,4	Велошолом	1	0,2
Тент туристський	1	1,2	Нагільний одяг		5
Тент цалафоновий	1	0,3	Ліхтарик	1	0,9
GPS навігатор	1	0,3	Велосипед	1	12

Використання транспортних шляхів

Транспортна сітка району подорожі розвинута дуже добре, як автомобільна так і залізнична. Наша група не використовувала транспортні засоби так, як, початок маршруту та його закінчення відбувалось з околиць міста Луцьку, куди всі доїжджали на велосипедах.

Розклад руху транспорту

На сьогоднішній день уже не актуально подавати розклад поїздів, та як сайт укрзалізниці подає досить вичерпну інформацію, і пошук по сайту дуже зручний: <http://www.uz.gov.ua/>. Аналогічно і з автовокзалом: <http://vopas.com.ua/online.php>.

Завдання

від Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Список використаної літератури та джерел інформації

1. Волинь. Всеукраїнський суспільно-політичний, літературно-мистецький часопис. Число четверте. – Луцьк: Волинська обласна друкарня. – 2002. – 224 с.
2. Героїчні стежки історії українського народу. Путівник. Упорядники: Павлюк К.Я., Кравчук І.В. – Луцьк: Центр туризму, спорту та екскурсій. – 2016. – 19 с.
3. Денисюк В.Т. Волинь: Історико-краєзнавчий нарис. – Луцьк: Надстир'я, 2003. – 112 с.
4. Київська військово-картографічна фабрика. Топографічна карта. Україна. Масштаб 1:100 000. Частини: 33-Маневичі, 46-Луцьк; 32-Ковель, 45-Нововолинськ; 58-Червоноград, 73-Кам'янка-Бузька.
5. Охріменко Г.В. Наукове видання. Населення Волині в праісторичні часи, розвиток матеріальної та духовної культури. Монографія. Видання друге, доповнене. – Луцьк: Волинська обласна друкарня. – 2002. – 249 с.
6. Путівник: Маршрути поколінь.
7. Рожко В.Є. Духовні православні освітні заклади Волині Х-XX ст.: Історико-краєзнавчий нарис. – Луцьк: Медіа, 2002. – 280 с.
8. Рожко В.Є. Православні монастирі Глибокого Полісся: Історико-краєзнавчий нарис. – Луцьк: Медіа, 1999. – 185 с.
9. Рожко В.Є. Православні монастирі Полісся: Історико-краєзнавчий нарис. – Луцьк: Надстир'я, 1996. – 212 с.
10. <http://archive.visnyk.lutsk.ua/>
11. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Даний звіт розміщено на сайті <http://www.pp.tyrist.com.ua>

МАРШРУТНІ ДОКУМЕНТИ

ЕЛЕКТРОННИЙ НОСІЙ

В ГСК змагань з
туристських
спортивних походів
серед учнівської та
студентської молоді

ІМЕННА ЗАЯВКА

Від туристської групи Центру туризму, спорту та екскурсій управління освіти і науки Волинської облдержадміністрації, яка здійснила велосипедний туристсько-спортивний похід 3 ступеня складності по Волині

№ п/п	Прізвище, ім'я по батькові	Рік народження	Спортивний розряд	Туристський досвід
1	Мелимука Вікторія Василівна	01.03.81	I	I к.с. (К), II к.с. (У) - Карпати
2	Чайковський Дмитро Володимирович	19.01.96	III	III к.с. (У) - Карпати
3	Губій Юрій Вікторович	09.06.01	1 юн.	I к.с. (У) - Карпати
4	Зрелко Микола Вадимович	22.05.01	2 юн.	I к.с. (У) - Карпати
5	Філюк Валенти Романович	27.08.01	1 юн.	3 ст.ск. (У) – Волинь
6	Горлатий Максим Андрійович	30.01.02	1 юн.	3 ст.ск. (У) – Волинь
7	Крючко Олег Петрович	10.09.01	2 юн.	3 ст.ск. (У) – Волинь
8	Новак Ірина Тарасівна	12.10.01	III	3 ст.ск. (У) – Волинь

Керівник групи

В.В.Мелимука

Заступник керівника

Д.В.Чайковський

Директор

Л.ТОЛСТІХІН

МП